

ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹՅԱՆ ԿՐԹՈՒԹՅԱՆ, ԳԻՏՈՒԹՅԱՆ, ՄՇԱԿՈՒՅԹԻ
ԵՎ ՍՊՈՐՏԻ ՆԱԽԱՐԱՐ

ՀՐԱՄԱՆ

No 1009-Ա/2

«07 » 08 2020թ.

**ՄԻՋԻՆ ՄԱՍՆԱԳԻՏԱԿԱՆ ԿՐԹՈՒԹՅԱՆ 1032.02.5 «ԿԱՌԱՎԱՐՈՒՄ ԱՐՏԱԿԱՐԳ
ԻՐԱՎԻՃԱԿՆԵՐՈՒՄ» ՄԱՍՆԱԳԻՏՈՒԹՅԱՆ 1032.02.01.5 «ՄԱՍՆԱԳԵՏ՝ ԱՐՏԱԿԱՐԳ
ԻՐԱՎԻՃԱԿՆԵՐԻ ԿԱՌԱՎԱՐՄԱՆ» ՈՐԱԿԱՎՈՐՄԱՆ ՊԵՏԱԿԱՆ ԿՐԹԱԿԱՆ
ԶԱՓՈՐՈՇԻԶԸ ՀԱՍՏԱՏԵԼՈՒ ԵՎ ՓՈՐՁԱՐԿՄԱՆ ՆՊԱՏԱԿՈՎ ՆԵՐԴՆԵԼՈՒ ՄԱՍԻՆ**

Ղեկավարվելով «Նախնական մասնագիտական (արհեստագործական) և միջին մասնագիտական կրթության մասին» ՀՀ օրենքի 16-րդ հոդվածի 1-ին մասի 2-րդ կետի պահանջով, հիմք ընդունելով ՀՀ կառավարության 2012թ. մարտի 22-ի թիվ 333-Ն որոշման հավելվածով հաստատված կարգի 19-րդ կետը, ՀՀ կրթության և գիտության նախարարի 2011թ. դեկտեմբերի 22-ի թիվ 1320-Ա/Ք հրամանի 3-րդ և 4-րդ կետերը, ինչպես նաև ՀՀ կրթության և գիտության նախարարի 2012թ. օգոստոսի 10-ի N 777-Ա/Ք հրամանով հաստատված ոլորտային հանձնաժողովի փորձագիտական եզրակացությունը՝

Հ Ր Ա Մ Ա Յ ՈՒ Մ ԵՄ

1. Հաստատել միջին մասնագիտական կրթության 1032.02.5 «Կառավարում արտակարգ իրավիճակներում» մասնագիտության 1032.02.01.5 «Մասնագետ՝ արտակարգ իրավիճակների կառավարման» որակավորման պետական կրթական չափորոշիչը՝ համաձայն հավելվածի:

2. Միջին մասնագիտական կրթության 1032.02.5 «Կառավարում արտակարգ իրավիճակներում» մասնագիտության 1032.02.01.5 «Մասնագետ՝ արտակարգ իրավիճակների կառավարման» որակավորման պետական կրթական չափորոշիչը փորձարկման նպատակով 2021-2022 ուսումնական տարվանից սկսած մեկ պարբերաշրջան ներդնել տվյալ մասնագիտությամբ լիցենզիա ստացած երկուսից ոչ ավել ուսումնական հաստատությունում:
3. «Կայուն դպրոցական սնունդ» հիմնադրամի գործադիր տնօրենին՝ ապահովել չափորոշիչի փորձարկման ընթացքի վերաբերյալ ուսումնական հաստատություններից վերլուծական հաշվետվությունների ստացումը:
4. Սույն հրամանի կատարման վերահսկողությունը հանձնարարել կրթության, գիտության, մշակույթի և սպորտի նախարարի տեղակալ Ժաննա Անդրեասյանին:

Նախարար

Արայիկ Հարությունյան

 Recoverable Signature

X

ԱՐԱՅԻԿ ՀԱՐՈՒԹՅՈՒՆՅԱՆ

Signed by: HARUTYUNYAN ARAYIK 1209790378

Հավելված

ՀՀ կրթության, գիտության, մշակույթի և սպորտի

նախարարի «___» _____ 2020թ.

N___ հրամանի

**ՄԻՋԻՆ ՄԱՍՆԱԳԻՏԱԿԱՆ ԿՐԹՈՒԹՅԱՆ 1032.02.5 «ԿԱՌԱՎԱՐՈՒՄ ԱՐՏԱԿԱՐԳ
ԻՐԱՎԻՃԱԿՆԵՐՈՒՄ» ՄԱՍՆԱԳԻՏՈՒԹՅԱՆ 1032.02.01.5 «ՄԱՍՆԱԳԵՏ՝ ԱՐՏԱԿԱՐԳ
ԻՐԱՎԻՃԱԿՆԵՐԻ ԿԱՌԱՎԱՐՄԱՆ» ՈՐԱԿԱՎՈՐՄԱՆ ՊԵՏԱԿԱՆ ԿՐԹԱԿԱՆ ՉԱՓՈՐՈՇԻՉ**

ԳԼՈՒԽ 1.

ԸՆԴՀԱՆՈՒՐ ԴՐՈՒՅԹՆԵՐ

1. Սույն չափորոշիչը սահմանում է միջին մասնագիտական կրթության 1032.02.5 «Կառավարում արտակարգ իրավիճակներում» մասնագիտության՝ ՀՀ կառավարության 2011 թվականի մարտի 31-ի թիվ 332-Ն որոշմամբ հաստատված Հայաստանի Հանրապետության կրթության որակավորումների ազգային շրջանակի 5-րդ մակարդակի 1032.02.01.5 «Մասնագետ՝ արտակարգ իրավիճակների կառավարման» որակավորմանը (հետևյալ որակավորումներին) ներկայացվող պահանջները, հիմնական կրթական ծրագրի բովանդակության պարտադիր նվազագույնը, ուսանողների ուսումնական բեռնվածության նվազագույն և առավելագույն ծավալները:

2. Միջին մասնագիտական կրթության 1032.02.5 «Կառավարում արտակարգ իրավիճակներում» մասնագիտության 1032.02.01.5 «Մասնագետ՝ արտակարգ իրավիճակների կառավարման» որակավորման հիմնական կրթական ծրագիրը կարող է իրականացվել ուսուցման հետևյալ ձևերով՝

1) առկա,

2) հեռակա,

3) դրսեկության (էքստենսատ):

Միջին մասնագիտական կրթության 1032.02.5 «Կառավարում արտակարգ իրավիճակներում» մասնագիտության 1032.02.01.5 «Մասնագետ՝ արտակարգ իրավիճակների կառավարման» որակավորման հիմնական կրթական ծրագրի իրականացման համար սահմանվում են ուսումնառության հետևյալ նորմատիվային ժամկետները.

1) կրթության առկա ձևով.

ա. միջնակարգ կրթության հիմքով՝ 2 տարի.

բ. հիմնական կրթության հիմքով՝ 3 տարի.

2) կրթության հեռակա ձևով.

ա. միջնակարգ կրթության հիմքով՝

3) դրսեկության (էքստեռնատ) ձևով.

կրթության հիմքը և ուսուցման տևողությունը որոշում է ուսումնական հաստատությունը՝ համաձայն Հայաստանի Հանրապետության կառավարության 2007թ. սեպտեմբերի 6-ի «Նախնական մասնագիտական (արհեստագործական) և միջին մասնագիտական հիմնական կրթական ծրագրերի հեռավար (դիստանցիոն) և դրսեկությամբ (էքստեռնատով) ուսուցման կարգերը հաստատելու մասին» N 1028-Ն որոշման:

3. Միջին մասնագիտական կրթության 1032.02.5 «Կառավարում արտակարգ իրավիճակներում» մասնագիտության 1032.02.01.5 «Մասնագետ՝ արտակարգ իրավիճակների կառավարման» որակավորման հիմնական կրթական ծրագիրը միջնակարգ կրթության հիմքով յուրացնող ուսանողի ուսումնական բեռնվածության նվազագույն ծավալը 2664 ժամ է, առավելագույն ծավալը՝ 4320 ժամ: Հիմնական կրթության հիմքով հիմնական կրթական ծրագրի յուրացման դեպքում ուսումնառության տևողությունն ավելանում է 52 շաբաթով:

ԳԼՈՒԽ 2.

ՄԻՋԻՆ ՄԱՍՆԱԳԻՏԱԿԱՆ ԿՐԹՈՒԹՅԱՆ 1032.02.5 «ԿԱՌԱՎԱՐՈՒՄ ԱՐՏԱԿԱՐԳ ԻՐԱՎԻՃԱԿՆԵՐՈՒՄ» ՄԱՍՆԱԳԻՏՈՒԹՅԱՆ 1032.02.01.5 «ՄԱՍՆԱԳԵՏ՝ ԱՐՏԱԿԱՐԳ ԻՐԱՎԻՃԱԿՆԵՐԻ ԿԱՌԱՎԱՐՄԱՆ» ՈՐԱԿԱՎՈՐՄԱՆ ՄԱՍՆԱԳԵՏԻ ՄԱՍՆԱԳԻՏԱԿԱՆ ԳՈՐԾՈՒՆԵՐՈՒԹՅԱՆ ԲՆՈՒԹԱԳԻՐԸ,

4. Միջին մասնագիտական կրթության 1032.02.5 «Կառավարում արտակարգ իրավիճակներում» մասնագիտության 1032.02.01.5 «Մասնագետ՝ արտակարգ իրավիճակների կառավարման» որակավորման մասնագետի մասնագիտական գործունեության բնութագիրը տրվում է ըստ զբաղմունքների տեսակների և մասնագիտական պարտականությունների:

5. Միջին մասնագիտական կրթության 1032.02.5 «Կառավարում արտակարգ իրավիճակներում» մասնագիտության 1032.02.01.5 «Մասնագետ՝ արտակարգ իրավիճակների կառավարման» որակավորմամբ մասնագետն իրականացնում է հետևյալ զբաղմունքը(ները)՝

- 1) արտադրությունում տեխնիկական անվտանգության մասնագետ,
- 2) համայնքային կառույցներում արտակարգ իրավիճակների մասնագետ,
- 3) տարբեր իրավական կարգավիճակ ունեցող կազմակերպություններում քաղաքացիական պաշտպանության և աշխատակիցների տարահանման կազմակերպիչ:

6. Միջին մասնագիտական կրթության 1032.02.5 «Կառավարում արտակարգ իրավիճակներում» մասնագիտության 1032.02.01.5 «Մասնագետ՝ արտակարգ իրավիճակների կառավարման» որակավորմամբ մասնագետի մասնագիտական պարտականություններն են.

- 1) արտակարգ իրավիճակների կանխարգելման գործընթացների և ռազմական գործողությունների արձագանքման վերաբերյալ փաստաթղթերի հավաքագրում,
- 2) արտակարգ իրավիճակների կանխարգելման և արձագանքման ծրագրերից բխող միջոցառումների իրականացում,
- 3) արտակարգ իրավիճակների և ռազմական գործողությունների պայմաններում կառավարման ծրագրերից բխող միջոցառումների իրականացում,
- 4) արտակարգ իրավիճակների կանխման, կանխարգելման, դրանց և ռազմական գործողությունների հետևանքների վերացման ծրագրերից բխող միջոցառումների իրականացում,
- 5) արտակարգ իրավիճակների և ռազմական գործողությունների ժամանակ արագ արձագանքման միջոցառումների կատարման մշտադիտարկում,
- 6) արտակարգ իրավիճակների և ռազմական գործողությունների հետևանքների հետախուզման աշխատանքների կազմակերպում,
- 7) բնածին և տեխնածին աղետներին նախապատրաստվելու համար ծրագրերից բխող միջոցառումների իրականացում,
- 8) արտակարգ իրավիճակների և ռազմական գործողությունների պայմաններում հանրության, լրատվամիջոցների և այլ շահառուների հետ հաղորդակցության աշխատանքների ապահովում:

ԳԼՈՒԽ 3.

ՄԻՋԻՆ ՄԱՍՆԱԳԻՏԱԿԱՆ ԿՐԹՈՒԹՅԱՆ 1032.02.5 «ԿԱՌԱՎԱՐՈՒՄ ԱՐՏԱԿԱՐԳ ԻՐԱՎԻՃԱԿՆԵՐՈՒՄ» ՄԱՍՆԱԳԻՏՈՒԹՅԱՆ 1032.02.01.5 «ՄԱՍՆԱԳԵՏ՝ ԱՐՏԱԿԱՐԳ ԻՐԱՎԻՃԱԿՆԵՐԻ ԿԱՌԱՎԱՐՄԱՆ» ՈՐԱԿԱՎՈՐՄԱՆ ՀԻՄՆԱԿԱՆ ԿՐԹԱԿԱՆ ԾՐԱԳՐԻ ՆԿԱՏՄԱՄԲ ԸՆԴՀԱՆՈՒՐ ՊԱՀԱՆՋՆԵՐԸ

7. Միջին մասնագիտական կրթության 1032.02.5 «Կառավարում արտակարգ իրավիճակներում» մասնագիտության 1032.02.01.5 «Մասնագետ՝ արտակարգ իրավիճակների կառավարման» որակավորման հիմնական կրթական ծրագրի նկատմամբ ընդհանուր պահանջները սահմանվում են շրջանավարտին ներկայացվող ընդհանուր պահանջների համաձայն:
8. Միջին մասնագիտական կրթության 1032.02.5 «Կառավարում արտակարգ իրավիճակներում» մասնագիտության 1032.02.01.5 «Մասնագետ՝ արտակարգ իրավիճակների կառավարման» որակավորման հիմնական կրթական ծրագրով շրջանավարտը պետք է՝
 - 1) ունենա մասնագիտական գործունեության տվյալ բնագավառում իր մասնագիտական դերին անհրաժեշտ կարողությունները ձևավորելու համար պահանջվող տեսական ու գործնական գիտելիքներ,

- 2) դրսևորի աշխատանքային և մասնագիտական պարտականությունները կատարելու ընթացքում գործընկերների և ղեկավարների հետ հաղորդակցվելու, մասնագիտական և ընդհանուր բնույթի հարցեր ներկայացնելու, դրանք պարզաբանելու կարողություն,
- 3) ունենա որոշակի փոփոխվող իրավիճակներում առաջացած խնդիրներին մասնագիտական տիպային և այլընտրանքային լուծումներ առաջարկելու կարողություն,
- 4) դրսևորի մասնագիտական խնդիրների լուծման համար անհրաժեշտ փաստերը և տեղեկատվությունը համադրելու և ամբողջության մեջ դիտարկելու, ինչպես նաև քաղաքացիական գիտակցություն ցուցաբերելու կարողություն,
- 5) ունենա մասնագիտական գործունեության գործառույթները սահմանված նորմերին համապատասխան իրականացնելու հմտություններ,
- 6) ցուցաբերի իր և աշխատակիցների (առկայության դեպքում) մասնագիտական կարիքները գնահատելու և դրանց կարգավորման վերաբերյալ առաջարկություններ ներկայացնելու կարողություն,
- 7) ունենա մասնագիտական կարողությունների պարբերաբար կատարելագործման ձգտում և ինքնուսուցման կարողություն,
- 8) ցուցաբերի մասնագիտական և ընդհանուր բնույթի անհրաժեշտ տեղեկատվություն փնտրելու, դրանցից օգտվելու և դրանք նպատակային օգտագործելու կամ փոխանցելու կարողություն,
- 9) ունենա աշխատակիցների (առկայության դեպքում) աշխատանքները կազմակերպելու կամ գործընկերային հարաբերությունները (լիազորության դեպքում) ըստ կարողությունների և մասնագիտացման համակարգելու հմտություններ,
- 10) ընթացիկ մասնագիտական խնդիրների լուծման ժամանակ ցուցաբերի ռազմավարական մոտեցումների տարրեր կիրառելու կարողություն:

ԳԼՈՒԽ 4.

ՄԻՋԻՆ ՄԱՍՆԱԳԻՏԱԿԱՆ ԿՐԹՈՒԹՅԱՆ 1032.02.5 «ԿԱՌԱՎԱՐՈՒՄ ԱՐՏԱԿԱՐԳ ԻՐԱՎԻՃԱԿՆԵՐՈՒՄ» ՄԱՍՆԱԳԻՏՈՒԹՅԱՆ 1032.02.01.5 «ՄԱՍՆԱԳԵՏ՝ ԱՐՏԱԿԱՐԳ ԻՐԱՎԻՃԱԿՆԵՐԻ ԿԱՌԱՎԱՐՄԱՆ» ՈՐԱԿԱՎՈՐՄԱՆ ՀԻՄՆԱԿԱՆ ԿՐԹԱԿԱՆ ԾՐԱԳՐԻ ԲՈՎԱՆԴԱԿՈՒԹՅԱՆ ՊԱՐՏԱԴԻՐ ՆՎԱԶԱԳՈՒՅՆԻ ՆԿԱՏՄԱՄԲ ՊԱՀԱՆՋՆԵՐԸ

9. Միջին մասնագիտական կրթության 1032.02.5 «Կառավարում արտակարգ իրավիճակներում» մասնագիտության 1032.02.01.5 «Մասնագետ՝ արտակարգ իրավիճակների կառավարման» որակավորման հիմնական կրթական ծրագրի բովանդակության պարտադիր նվազագույնի նկատմամբ պահանջները սահմանվում են ընդհանուր հումանիտար, սոցիալ-տնտեսագիտական և ընդհանուր բնագիտական գիտելիքների, առանցքային հմտությունների, ընդհանուր և հատուկ մասնագիտական կարողությունների բնագավառում շրջանավարտին ներկայացվող պահանջների համաձայն:

10. Միջին մասնագիտական կրթության 1032.02.5 «Կառավարում արտակարգ իրավիճակներում» մասնագիտության 1032.02.01.5 «Մասնագետ՝ արտակարգ իրավիճակների կառավարման» որակավորման հիմնական կրթական ծրագրով շրջանավարտը ընդհանուր հումանիտար, սոցիալ-տնտեսագիտական և ընդհանուր բնագիտական գիտելիքների բնագավառում պետք է՝

1) իմանա ՀՀ Սահմանադրության, զբաղվածության տվյալ բնագավառը կարգավորող հիմնական նորմատիվ ակտերի, մարդու և հասարակության, քաղաքացիների միջև հարաբերությունները կարգավորող օրենքների և նորմատիվ փաստաթղթերի հիմնական դրույթները,

2) տիրապետի հայոց լեզվին,

3) հաղորդակցվի առնվազն երկու օտար լեզուներով,

4) տիրապետի առողջ կենսակերպ վարելու, հիգիենայի և ֆիզիկական կուլտուրայի կանոններին,

5) գիտելիքներ ունենա ազգային և համաշխարհային պատմության և մշակույթի վերաբերյալ,

6) ունենա անձի և հասարակության զարգացման օրինաչափությունների, հասարակության սոցիալական կառուցվածքի, շարժումների, քաղաքականության սուբյեկտների, քաղաքական հարաբերությունների և գործընթացների վերաբերյալ ընդհանուր տեղեկություններ,

7) ցուցաբերի կիրառական տնտեսագիտության հիմնադրույթների, մասնագիտական գործունեության բնագավառի տնտեսական երևույթների և հարաբերությունների առանձնահատկությունների, մակրոտնտեսության և միկրոտնտեսության օրենքների, անցումային շրջանի տնտեսության առանձնահատկությունների իմացություն:

8) իմանա էկոլոգիական հիմնական հասկացությունների բովանդակությունը, բնապահպանական գլոբալ և տարածաշրջանային հիմնախնդիրների դրույթները,

9) պատկերացում ունենա արտակարգ իրավիճակների մասին, տիրապետի արտակարգ իրավիճակներում գործելու հիմնական սկզբունքներին և մոտեցումներին, տեղյակ լինի փրկարարական աշխատանքների կազմակերպման կառուցվածքին և ձևերին, օգտագործի անհատական պաշտպանության միջոցներ:

11. Միջին մասնագիտական կրթության 1032.02.5 «Կառավարում արտակարգ իրավիճակներում» մասնագիտության 1032.02.01.5 «Մասնագետ՝ արտակարգ իրավիճակների կառավարման» որակավորման հիմնական կրթական ծրագրով շրջանավարտը պետք է տիրապետի հավելված 1-ի աղյուսակ 1-ում բերված մոդուլներով սահմանված առանցքային հմտություններին:

12. Միջին մասնագիտական կրթության 1032.02.5 «Կառավարում արտակարգ իրավիճակներում» մասնագիտության 1032.02.01.5 «Մասնագետ՝ արտակարգ իրավիճակների կառավարման» որակավորման հիմնական կրթական ծրագրով շրջանավարտը պետք է տիրապետի հավելված 1-ի աղյուսակ 2-ում բերված մոդուլներով ըստ մասնագիտացումների սահմանված ընդհանուր մասնագիտական և հատուկ մասնագիտական կարողություններին:

ԳԼՈՒԽ 5.

ՄԻՋԻՆ ՄԱՍՆԱԳԻՏԱԿԱՆ ԿՐԹՈՒԹՅԱՆ 1032.02.5 «ԿԱՌԱՎԱՐՈՒՄ ԱՐՏԱԿԱՐԳ ԻՐԱՎԻՃԱԿՆԵՐՈՒՄ» ՄԱՍՆԱԳԻՏՈՒԹՅԱՆ 1032.02.01.5 «ՄԱՍՆԱԳԵՏ՝ ԱՐՏԱԿԱՐԳ ԻՐԱՎԻՃԱԿՆԵՐԻ ԿԱՌԱՎԱՐՄԱՆ» ՈՐԱԿԱՎՈՐՄԱՆ ՀԻՄՆԱԿԱՆ ԿՐԹԱԿԱՆ ԾՐԱԳՐԻ ԻՐԱԿԱՆԱՑՄԱՆ ՊԱՅՄԱՆՆԵՐԻ ՆԿԱՏՄԱՄԲ ՊԱՀԱՆՋՆԵՐ

13. Միջին մասնագիտական կրթության 1032.02.5 «Կառավարում արտակարգ իրավիճակներում» մասնագիտության 1032.02.01.5 «Մասնագետ՝ արտակարգ իրավիճակների կառավարման» որակավորման հիմնական կրթական ծրագիր իրականացնող հաստատության կադրային ապահովության և կադրային համապատասխանության նկատմամբ սահմանվում են հետևյալ պահանջները.

1) ուսումնական պարապմունքներ վարող դասախոսը պետք է ունենա դասընթացի բնույթին համապատասխանող միջին կամ բարձրագույն մասնագիտական կրթության որակավորում, կամ տվյալ մասնագիտական զբաղվածության բնագավառում աշխատանքային գործունեության փորձ՝ եթե տվյալ դասընթացի ուղղությամբ միջին կամ բարձրագույն կրթություն Հայաստանի Հանրապետությունում չի իրականացվում: Հատուկ մասնագիտական դասընթացները վարող դասախոսների համար մասնագիտական աշխատանքի փորձի առկայությունը ցանկալի է,

2) ուսումնական պրակտիկան վարող արտադրական ուսուցման վարպետը պետք է ունենա տվյալ մասնագիտությամբ մասնագիտական աշխատանքի փորձ և մասնագիտական կրթություն:

3) արտադրական և նախաավարտական պրակտիկաները վարում է մասնագիտական դասընթացի դասախոսը:

14. Միջին մասնագիտական կրթության 1032.02.5 «Կառավարում արտակարգ իրավիճակներում» մասնագիտության 1032.02.01.5 «Մասնագետ՝ արտակարգ իրավիճակների կառավարման» որակավորման հիմնական կրթական ծրագիր իրականացնող հաստատության ուսումնամեթոդական ապահովության նկատմամբ սահմանվում են հետևյալ պահանջները.

1) հաստատությունը պետք է ունենա մասնագիտության ուսումնական պլանով նախատեսված առարկաների և մոդուլների ծրագրային բովանդակությանը համապատասխանող ուսումնական, մեթոդական և տեղեկատվական նյութեր (գրադարանային ֆոնդ, տվյալների համակարգչային բազա և այլն), գնահատման և ատեստավորման նպատակով օգտագործվող նյութեր, ուսումնական գործընթացի արդյունավետ իրականացմանը նպաստող այլ նյութեր, ուղեցույցներ:

15. Միջին մասնագիտական կրթության 1032.02.5 «Կառավարում արտակարգ իրավիճակներում» մասնագիտության 1032.02.01.5 «Մասնագետ՝ արտակարգ իրավիճակների կառավարման» որակավորման հիմնական կրթական ծրագիր իրականացնող հաստատության նյութատեխնիկական ապահովության նկատմամբ պահանջները սահմանվում են ըստ ուսումնական կաբինետների, լաբորատորիաների, արհեստանոցների, սպորտային համալիրի: Դրանց հագեցվածությունը որոշվում է ուսումնական ծրագրերի պահանջներին համապատասխան:

1) Ուսումնական կաբինետների երաշխավորվող ցանկը՝

ա. բնօգտագործման էկոլոգիական հիմունքների և կենսագործունեության անվտանգության,

բ. քիմիայի,

գ. ֆիզիկայի.

դ. ընդհանուր հումանիտար և սոցիալ-տնտեսական առարկաների.

ե. օտար լեզուների.

զ. համակարգիչների.

է. ժամանակակից տեղեկատվական տեխնոլոգիաներով հագեցած բազմաֆունկցիոնալ համալիր:

2) Ուսումնական լաբորատորիաների երաշխավորվող ցանկը՝

ա. փրկարարական.

բ. կենսաբանաքիմիական ու քաղաքացիական պաշտպանության.

գ. առաջին բուժ. օգնության.

դ. հրշեջ-փրկարարական տեխնիկական զինվածության և ալպինիստական հանդերձանքի:

3) Ուսումնական արհեստանոցներ՝

ա. փականագործական աշխատանքների.

բ. տեխնիկայի, սարքերի, սարքավորումների, գործիքների տեխնիկական սպասարկման և նորոգման.

գ. շարժական:

4) Վարժաիրապարակներ՝

ա. տրանսպորտային (օդային, երկաթգծային, ավտոտրանսպորտային) վթարների դեպքում փրկարարական աշխատանքների կատարման աշտարակներով վարժաիրապարակ.

բ. ուսումնագործական պարապմունքների վարժադաշտ (աշտարակների վրա պարանային աշխատանքների, խոչընդոտների հաղթահարման, փլատակների տակ և խորշերում, ծխապատ տարածքում փրկարարական աշխատանքների կատարում, տարաբնույթ արգելքների հաղթահարում՝ ձորեր, ջրային արգելքներ և այլն).

գ. հրաձգարան:

5) Սպորտային համալիր՝

ա. մարզադահլիճ,

բ. մարզաիրապարակ,

գ. ֆուտբոլի դաշտ,

դ. օդային տարիանման և պարանային աշխատանքների կատարման աշտարակներով վարժաիրապարակ:

Կրթական ծրագիր իրականացնող հաստատությունը, ելնելով անհրաժեշտությունից, կարող է ձևավորել լրացուցիչ կաբինետներ, լաբորատորիաներ, արհեստանոցներ:

6) Միջին մասնագիտական կրթության 1032.02.5 «Կառավարում արտակարգ իրավիճակներում» մասնագիտության 1032.02.01.5 «Մասնագետ՝ արտակարգ իրավիճակների կառավարման» որակավորման հիմնական կրթական ծրագրով ուսումնական գործընթացի կազմակերպման նկատմամբ սահմանվում են հետևյալ պահանջները.

- 1) առկա ուսուցման ձևի համար ուսումնական տարվա սկիզբը սեպտեմբերի 1-ն է, իսկ հեռակա, դրսեկության (էքստեռնատ) ձևի համար սահմանվում է ուսումնական պլաններով,
- 2) ուսումնական յուրաքանչյուր տարվա տևողությունը սահմանվում է ուսումնական պլանով,
- 3) ուսանողի շաբաթական ուսումնական բեռնվածության առավելագույն ծավալը չպետք է գերանգանցի 54 ժամը՝ ներառյալ լսարանային և արտալսարանային ուսումնական աշխատանքի բոլոր տեսակները,
- 4) ուսանողի ուսումնական բեռնվածության նվազագույն և պարտադիր պարապմունքների շաբաթական ծավալը չպետք է գերազանցի 36 ժամը՝ առանց նախասիրական առարկաների, խորհրդատվությունների և լրացուցիչ արտալսարանային պարապմունքների բեռնվածության,
- 5) հեռակա ուսուցման ձևի դեպքում ուսանողների հետ պարտադիր պարապմունքների տարեկան ծավալը առնվազն 160 ժամ է,
- 6) ուսումնական խմբի համար խորհրդատվության տարեկան ծավալը կազմում է մինչև 100 ժամը,
- 7) նախասիրական առարկաների ցանկը, դրանց ծավալը (առանձին դասացուցակով) և ուսուցման ժամկետները յուրաքանչյուր ուսումնական տարում որոշվում է հաշվի առնելով ուսանողների ընտրությունը:
- 7) Միջին մասնագիտական կրթության 1032.02.5 «Կառավարում արտակարգ իրավիճակներում» մասնագիտության 1032.02.01.5 «Մասնագետ՝ արտակարգ իրավիճակների կառավարման» որակավորման հիմնական կրթական ծրագրի պրակտիկաների կազմակերպման նկատմամբ սահմանվում են հետևյալ պահանջները.
 - 1) մասնագիտության հիմնական կրթական ծրագիրը ներառում է ուսումնական (տեսական ուսուցմամբ և/կամ առանց տեսական ուսուցման), արտադրական և նախաավարտական պրակտիկաներ,
 - 2) պրակտիկայի յուրաքանչյուր տեսակի տևողությունը սույն չափորոշչով սահմանված պրակտիկայի ընդհանուր տևողությանը համապատասխան սահմանվում է մասնագիտության ուսումնական պլանով,
 - 3) պրակտիկաների ուսումնական ծրագրերը կազմում և հաստատում է ուսումնական հաստատությունը.
 - 4) ուսումնական պրակտիկաներն անցկացվում են պրակտիկայի ծրագրի կատարումն ապահովելու համար բավարար կահավորում և տեխնիկական հագեցում ունեցող ուսումնական արհեստանոցներում, ուսումնափորձական տեղամասերում, ուսումնական հաստատության այլ ուսումնաօժանդակ օբյեկտներում, ինչպես նաև կազմակերպություններում, հաստատություններում,
 - 5) արտադրական և նախաավարտական պրակտիկաները, որպես կանոն, անց են կացվում պրակտիկաների ուսումնական ծրագրերի բովանդակությանը համապատասխան պայմաններ ունեցող կազմակերպություններում:
- 8) Միջին մասնագիտական կրթության 1032.02.5 «Կառավարում արտակարգ իրավիճակներում» մասնագիտության 1032.02.01.5 «Մասնագետ՝ արտակարգ իրավիճակների կառավարման» որակավորման ուսանողների ատեստավորումների նկատմամբ սահմանվում են հետևյալ պահանջները.
 - 1) ուսումնառության ընթացքում բոլոր ուսանողները պարբերաբար ատեստավորվում են, որի նպատակը ըստ սույն չափորոշչով սահմանված կարողությունների տարրերի նրանց ձեռքբերումները հավաստող վկայություններ ստանալն է,

2) ուսումնական կիսամյակի սկզբում ուսանողը տեղեկացվում է կիսամյակի ընթացքում միջանկյալ ատեստավորման բնույթի, ժամկետների, անցկացման ձևի և ներառվող նյութի ծավալի մասին,

3) պետական ամփոփիչ ատեստավորումը երաշխավորվում է անց կացնել առանձին առարկաներից կամ մոդուլներից քննության, համալիր (միջառարկայական կամ միջմոդուլային) քննության կամ ավարտական (դիպլոմային) աշխատանք կատարելու և պաշտպանելու ձևով,

4) պետական ամփոփիչ ատեստավորման ընտրված ձևը և ներառվող նյութի ծավալը պետք է հնարավորություն տա ստուգել շրջանավարտի մասնագիտական կարողությունների և հմտությունների համապատասխանությունը սույն չափորոշչով 1032.02.5 «Կառավարում արտակարգ իրավիճակներում» մասնագիտության 1032.02.01.5 «Մասնագետ՝ արտակարգ իրավիճակների կառավարման» որակավորման մասնագետի համար սահմանված պահանջներին:

ԳԼՈՒԽ 6.

ՄԻՋԻՆ ՄԱՍՆԱԳԻՏԱԿԱՆ ԿՐԹՈՒԹՅԱՆ 1032.02.5 «ԿԱՌԱՎԱՐՈՒՄ ԱՐՏԱԿԱՐԳ ԻՐԱՎԻՃԱԿՆԵՐՈՒՄ» ՄԱՍՆԱԳԻՏՈՒԹՅԱՆ 1032.02.01.5 «ՄԱՍՆԱԳԵՏ՝ ԱՐՏԱԿԱՐԳ ԻՐԱՎԻՃԱԿՆԵՐԻ ԿԱՌԱՎԱՐՄԱՆ» ՈՐԱԿԱՎՈՐՄԱՆ ՄՈԴՈՒԼԱՅԻՆ ՈՒՍՈՒՄՆԱԿԱՆ ԾՐԱԳՐԵՐԸ, ՈՒՍՈՒՄՆԱԿԱՆ ՊԼԱՆԸ ԵՎ ԴՐԱ ՊԱՐԶԱԲԱՆՈՒՄՆԵՐԸ

9) Միջին մասնագիտական կրթության 1032.02.5 «Կառավարում արտակարգ իրավիճակներում» մասնագիտության 1032.02.01.5 «Մասնագետ՝ արտակարգ իրավիճակների կառավարման» որակավորման հիմնական կրթական ծրագիրն իրականացնելու համար հաստատությունը կազմում և հաստատում է առանցքային հմտությունների, ընդհանուր և հատուկ մասնագիտական մոդուլների, ընտրովի դասընթացի ուսումնական ծրագրերը, կրթության կառավարման պետական լիազորված մարմնի երաշխավորած ձևին համապատասխան ուսումնական պլանը՝ հաշվի առնելով հավելված 1-ի 3-րդ աղյուսակում բերված օրինակելի ուսումնական պլանը:

10) Միջին մասնագիտական կրթության 1032.02.5 «Կառավարում արտակարգ իրավիճակներում» մասնագիտության 1032.02.01.5 «Մասնագետ՝ արտակարգ իրավիճակների կառավարման» որակավորման հիմնական կրթական ծրագիրն իրականացնող հաստատությունը սույն չափորոշչի հիման վրա մոդուլային ուսումնական ծրագրերը և ուսումնական պլանը կազմելու ժամանակ՝

1) կարող է փոփոխել դասընթացների և մոդուլների ժամաքանակը՝ պահպանելով մասնագետի (շրջանավարտի) կարողություններին և հմտություններին ներկայացվող պահանջները,

2) պետք է մոդուլների արդյունքներին և դրանց կատարման չափանիշներին համապատասխան ուսումնական ծրագրերը մշակելիս հաշվի առնի գործատուների, գործադիր իշխանությունների, մասնագիտական ոլորտը կառավարող պետական լիազորված մարմինների, այլ շահագրգիռ սուբյեկտների (սոցիալական գործընկերների) առաջարկությունները,

- 3) պետք է առարկայի և /կամ/ մոդուլի ընդհանուր ժամաքանակի սահմաններում որոշի տեսական, գործնական և լաբորատոր պարապմունքների ժամաքանակները,
- 4) պետք է միջանկյալ ատեստավորման ընդհանուր շաբաթների սահմաններում որոշի ըստ կիսամյակների այս ատեստավորմանը հատկացվող ժամանակը,
- 5) պետք է մասնագիտության նկարագրին համապատասխան տվյալ որակավորման ամբողջացման անհրաժեշտությունը և առանձնահատկությունը հաշվի առնելով՝ կազմի և հաստատի ընտրովի դասընթացների ուսումնական ծրագրերը,
- 6) օգտվելով երաշխավորված ձևում տրված պարզաբանումներից՝ պետք է կազմի ուսումնական պլանի կիրառման պարզաբանումները,
- 7) պետք է պրակտիկայի համար նախատեսված շաբաթների սահմաններում որոշի ուսումնական և արտադրական պրակտիկաների տևողությունները, անցկացման ժամկետները, նախաավարտական պրակտիկայի տևողությունը,
- 8) պետք է սույն չափորոշչով երաշխավորված ամփոփիչ ատեստավորման ձևերին համապատասխան ընտրի ամփոփիչ ատեստավորման ձևը:

Հավելված 1

Միջին մասնագիտական կրթության 1032.02.5 «Կառավարում արտակարգ իրավիճակներում» մասնագիտության 1032.02.01.5 «Մասնագետ՝ արտակարգ իրավիճակների կառավարման» որակավորման պետական կրթական չափորոշի Աղյուսակ 1

Միջին մասնագիտական կրթության 1032.02.5 «Կառավարում արտակարգ իրավիճակներում» մասնագիտության 1032.02.01.5 «Մասնագետ՝ արտակարգ իրավիճակների կառավարման» որակավորման հիմնական կրթական ծրագրի առանցքային հմտությունների մոդուլներ

ՄՈԴՈՒԼԻ ԱՆՎԱՆՈՒՄԸ «ՀԱՂՈՐԴԱԿՑՈՒԹՅՈՒՆ»		
1.	Մոդուլի դասիչը	ԱՀ-Հ-5-20-001
2.	Մոդուլի նպատակը	Մոդուլի նպատակն է զարգացնել ուսանողի անձնական շփման ունակությունները, ակտիվացնել միջանձնային հաղորդակցության հնարավորությունները, ձևավորել աշխատանքային և մասնագիտական գործունեության ընթացքում նպատակային հաղորդակցման, գործնական կապերի ու հարաբերությունների ստեղծման կարողությունը:
3.	Մոդուլի տևողությունը	36 ժամ
4.	Մուտքային պահանջները	Այս մոդուլն ուսումնասիրելու համար սկզբնական մասնագիտական գիտելիքներ պետք չեն:
5.	Մոդուլի գնահատման կարգը	Մոդուլի ընդունելի կատարողականը յուրաքանչյուր արդյունքի համար սահմանված կատարման չափանիշների բավարար մակարդակի ապահովումն է:
6.	Ուսումնառության արդյունք 1	Ներկայացնել հաղորդակցության դերն ու նշանակությունը անձնական և մասնագիտական նպատակների իրականացման համար
7.	Կատարման չափանիշներ	1) ճիշտ է բացատրում հաղորդակցման անհրաժեշտությունը անձի ինքնադրսևորման և գործարար

		հաջողությունների համար, 2) ներկայացնում է շփման և անձնական հաղորդակցման ձևերը, բաղադրիչները, 3) ներկայացնում է գործնական հաղորդակցման եղանակները, բաղադրիչները, 4) շփման հնարավորությունը ուղղորդում է նպատակային հաղորդակցմանը, 5) անձնական հատկանիշները օգտագործում է գործնական հաղորդակցության մեջ:
8.	Ուսումնառության արդյունք 2	Կիրառել ուղղակի հաղորդակցման ձևերը
9.	Կատարման չափանիշներ	1) ճիշտ է ներկայացնում ուղղակի հաղորդակցման ձևերը, 2) բանավոր հաղորդակցման ժամանակ վարում է զրույց, արձագանքում է հարցադրումներին, 3) հանդես է գալիս հաղորդումներով՝ ներկայացնում է հստակ և նպատակային խոսք, 4) ուղղակի հաղորդակցման ընթացքում հայտնում է տեսակետ, դրսևորում է հետաքրքրություններ, հաճոյախոսում է, 5) մասնակցում է դեբատների և բանավեճերի, պահպանում է համագործակցության շարունակականությունը:
10.	Ուսումնառության արդյունք 3	Կիրառել անուղղակի հաղորդակցման ձևերը
11.	Կատարման չափանիշներ	1) ճիշտ է ներկայացնում անուղղակի հաղորդակցման ձևերը, 2) կազմում և ձևակերպում է գրավոր խոսք՝ պահպանելով նպատակայնությունն ու էթիկան, 3) օգտագործում է տեղեկատվական տեխնոլոգիաները և այլ տեխնիկական միջոցները՝ նպատակային տեղեկատվությունը փոխանցելու համար, 4) կազմում է գրություններ՝ ըստ հասցեատիրոջ և նպատակի, 5) վարում է տեղեկատվության հավաքագրման և փոխանցման փաստաթղթեր, 6) բանավոր հաղորդակցման նյութը փոխարկում է գրավորի, 7) գրավոր հաղորդակցման նյութը փոխարկում է բանավոր հակիրճ նյութի:
12.	Ուսումնառության արդյունք 4	Ձևավորել և զարգացնել միջանձնային հաղորդակցում
13.	Կատարման չափանիշներ	1) նախաձեռնում է անձնական և աշխատանքային շփում՝ ըստ իրավիճակի և զրուցակցի կամ

		հաստատիրոջ, 2) ստանում, մշակում և դասակարգում է անհրաժեշտ (նպատակային) տեղեկատվությունը, 3) առկա տեղեկատվությունն օգտագործում է միջանձնային հաղորդակցում ձևավորելու համար, 4) օգտագործում է հաղորդակցման հնարքները և տեխնոլոգիաները՝ հետաքրքրություն առաջացնելու և շահադրդելու համար, 5) ներգրավվում է երկխոսություններում, քննարկումներում, հայտնում է կարծիք, հիմնավորում է տեսակետներ, 6) պահպանում և եզրափակում է երկխոսությունը, 7) կարողանում է հաղորդակցվել՝ հաշվի առնելով իրավիճակը և ունկնդրի հետաքրքրությունները:
14.	Ուսումնառության արդյունք 5	Խթանել համագործակցության ձևավորումը, ստեղծել նախապայմաններ շարունական գործընկերության համար
15.	Կատարման չափանիշներ	1) ներկայացնում է համագործակցությանը խթանող միջոցառումները (գովազդ, հայտարարություններ, ցուցահանդեսներ և այլն), 2) հավանական գործընկերոջ վերաբերյալ հավաքագրում է անհրաժեշտ տեղեկատվությունը, 3) հավաքագրված տեղեկատվությունն օգտագործում է գործարար հաղորդակցում ձևավորելու համար, 4) օգտագործում է հաղորդակցման հնարքները և տեխնոլոգիաները՝ հետաքրքրություն առաջացնելու և շահադրդելու համար, 5) հաղորդակցման ընթացքում ձեռք է բերում վստահություն, 6) ապահովում է հետադարձ կապի միջոցառումներ:
ՄՈԴՈՒԼԻ ԱՆՎԱՆՈՒՄԸ «ԱՆՎՏԱՆԳՈՒԹՅՈՒՆ ԵՎ ԱՌԱՋԻՆ ՕԳՆՈՒԹՅՈՒՆ»		
16.	Մոդուլի դասիչը	ԱՀ-ԱԱՕ-5-20-001
17.	Մոդուլի նպատակը	Մոդուլի նպատակն է ուսանողի մոտ ձևավորել աշխատանքային գործունեության ընթացքում և կենցաղում անվտանգության կանոնները պահպանելու, սանիտարահիգիենիկ պահանջներին

		համապատասխան կենցաղը և աշխատանքը կազմակերպելու, հավանական վտանգները և վթարները կանխարգելելու, արտադրական վթարների դեպքում՝ անվտանգության միջոցառումներ իրականացնելու և առաջին օգնություն ցուցաբերելու կարողություններ:
18.	Մոդուլի տևողությունը	36 ժամ
19.	Մուտքային պահանջները	Այս մոդուլն ուսումնասիրելու համար սկզբնական մասնագիտական գիտելիքներ պետք չեն:
20.	Մոդուլի գնահատման կարգը	Մոդուլի ընդունելի կատարողականը յուրաքանչյուր արդյունքի համար նախատեսված կատարման չափանիշների բավարար մակարդակի ապահովումն է:
21.	Ուսումնառության արդյունք 1	Ներկայացնել աշխատանքային գործունեության ընթացքում և կենցաղում անվտանգության կանոնները
22.	Կատարման չափանիշներ	1) ճիշտ է բացատրում անվտանգության կանոնների սահմանման, իրավական կարգավորման և պահպանման անհրաժեշտությունը, 2) ըստ հիմնական բնագավառների ճիշտ է ներկայացնում անվտանգության կանոնների պահանջները, 3) ճիշտ է ներկայացնում տեխնոլոգիական սարքավորումների շահագործման անվտանգության կանոնները, 4) ճիշտ է ներկայացնում հրդեհային անվտանգության և հակահրդեհային պաշտպանության կանոնները, 5) ճիշտ է ներկայացնում էլեկտրաանվտանգության կանոնները, 6) ներկայացնում է անվտանգության կանոնների խախտման հետևանքները, պատասխանատվությունները:
23.	Ուսումնառության արդյունք 2	Կազմակերպել կենցաղը և աշխատանքը սանիտարահիգիենիկ պահանջներին համապատասխան
24.	Կատարման չափանիշներ	1) ներկայացնում է մարդու առողջության և աշխատանքի ընթացքում աշխատունակության վրա ազդող գործոնները (սանիտարահիգիենիկ, հոգեբանաֆիզիոլոգիական, էսթետիկական, սոցիալական-հոգեբանական), 2) ներկայացնում է աշխատավայրի սանիտարիայի և հիգիենայի ընդհանուր նորմերը (միկրոկլիման,

		ճառայագայթումը, լուսավորվածությունը, տատանումները և այլն), 3) ներկայացնում է աշխատանքի համար անհրաժեշտ նյութերը և դրանց անվնաս օգտագործումը, 4) ներկայացնում է սանիտարիայի և հիգիենայի պահպանման համար անհրաժեշտ միջոցառումները:
25.	Ուսումնառության արդյունք 3	Կանխել հավանական վտանգները և վթարները, իրականացնել անվտանգության միջոցառումներ
26.	Կատարման չափանիշներ	1) ներկայացնում է կենցաղային և արտադրական վթարների առաջացման պատճառները և հետևանքները, 2) ներկայացնում է արտադրական վթարների կանխման աշխատանքները, 3) ներկայացնում է առանձին խմբերի (հաշմանդամություն ունեցող անձինք, հղիներ, անչափահասներ և այլն) աշխատանքային առանձնահատուկ պայմանները և վտանգների կանխման սահմանված միջոցառումները, 4) ներկայացնում է կենցաղային և արտադրական վթարների ու դժբախտ պատահարների փաստաթղթային ձևակերպումների կարգը:
27.	Ուսումնառության արդյունք 4	Ցուցաբերել առաջին օգնություն
28.	Կատարման չափանիշներ	1) տիրապետում է տարբեր իրավիճակներում առաջին օգնության հիմնական կանոններին, 2) առաջին օգնության գործողությունների քայլերը ճիշտ է ներկայացնում, 3) կատարում է արհեստական շնչառության և սրտի աշխատանքի վերականգնման գործողություն, 4) կատարում է արյան հոսքի դադարեցման և բաց վնասվածքների վիրակապման գործողություն, 5) կատարում է այրվածքների նախնական մշակման և էլեկտրահարվածին առաջին օգնություն ցուցաբերելու գործողություններ, 6) կատարում է վիրակապման և անշարժացման գործողություն՝ տարբեր կտրվածքների դեպքում, 7) ներկայացնում է տարբեր թունավորման դեպքերում առաջին օգնության կազմակերպման գործողությունները:
ՄՈԴՈՒԼԻ ԱՆՎԱՆՈՒՄԸ «ԱՇԽԱՏԱՆՔԱՅԻՆ ԳՈՐԾՈՒՆԵՈՒԹՅԱՆ ԸՆԴՀԱՆՈՒՐ ՀՄՏՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐ»		
29.	Մոդուլի դասիչը	ԱՀ-ԱԳՀ-5-20-001

30.	Մոդուլի նպատակը	Մոդուլը նպատակաուղղված է աշխատանքային հիմնական իրավահարաբերությունների մասին իրազեկվածության բարձրացմանը, աշխատանք փնտրելու և գտնելու կարողությունների զարգացմանը, աշխատանքային գործունեության ընդհանուր կարողությունների և հմտությունների ձևավորմանը, ընթացիկ հաջողության հասնելու նախապայմանների ստեղծմանը, ինչպես նաև ցանկացած բնագավառում անհրաժեշտ աշխատանքային կոլտուրա և էթիկա դրսևորելու, ղեկավարի և գործընկերների հետ արդյունավետ հարաբերվելու կարողությունների, առաջացած աշխատանքային խնդիրներն ընկալելու և համապատասխան լուծումներ տալու կարողությունների ձևավորմանը:
31.	Մոդուլի տևողությունը	36 ժամ
32.	Մուտքային պահանջները	Այս մոդուլն ուսումնասիրելու համար սկզբնական մասնագիտական գիտելիքներ պետք չեն:
33.	Մոդուլի գնահատման կարգը	Մոդուլի ընդունելի կատարողականը յուրաքանչյուր արդյունքի համար նախատեսված կատարման չափանիշների բավարար մակարդակի ապահովումն է:
34.	Ուսումնառության արդյունք 1	Փնտրել և գտնել աշխատանք
35.	Կատարման չափանիշներ	1) ներկայացնում է աշխատանքային իրավահարաբերությունների ձևավորման նախապայմանները, 2) կարողանում է փնտրել առկա աշխատատեղերի բազան, ուսումնասիրել և ընտրել հավանական, աշխատատեղ(երը)՝ օգտագործելով աշխատանքի որոնման ժամանակակից միջոցները և տեխնոլոգիաները, 3) ճիշտ է կազմում գրավոր ինքնակենսագրություն (CV), 4) ներկայացնում է իր մասնագիտական ուժեղ կողմերը և հիմնավորում իր համապատասխանությունը, 5) ներկայացնում է աշխատանքի ընդունվելու, աշխատանքի փոփոխության և աշխատանքից ազատվելու հիմնական ընթացակարգերը:
36.	Ուսումնառության արդյունք 2	Հարմարվել աշխատանքային միջավայրին, ապահովել աշխատանքային դրական մթնոլորտ
37.	Կատարման չափանիշներ	1) ներկայացնում է մասնագիտական գործունեության ոլորտում արտադրական միջավայրին ներկայացվող հիմնական պահանջները,

		2) հիմնավորում է տվյալ աշխատանքով զբաղվելու իր պատրաստակամությունը և տրամադրվածությունը, 3) ներկայացնում է գործընկերների նկատմամբ հարգալից վերաբերմունքի և արդյունավետ հաղորդակցվելու օրինակներ, 4) առաջադրված իրավիճակում ցուցաբերում է պատրաստակամություն և պատասխանատվության դրսևորումներ, 5) ցուցաբերում է գործընկերոջը և ղեկավարին ուշադիր լսելու և հասկանալու կարողություններ:
38.	Ուսումնառության արդյունք 3	Արդյունավետ աշխատել թիմում՝ պահպանելով էթիկայի նորմերը
39.	Կատարման չափանիշներ	1) ներկայացնում է կազմակերպության նպատակները և դրա իրականացման գործում թիմային աշխատանքի և միջանձնային հարաբերությունների կարևորությունը, 2) ներկայացնում է թիմային աշխատանքի հիմնական սկզբունքները և խնդիրների լուծման մեթոդները, 3) դրսևորում է հարգալից և պատշաճ վերաբերմունք գործընկերների նկատմամբ՝ ըստ նրանց վարքագծի դրսևորման, 4) առաջադրում է լուծումներ գործընկերների շրջանում առաջացած խնդրահարույց իրավիճակներում, 5) կարողանում է առանձին իրավիճակներում գերադասել թիմային շահը անձնական շահից:
40.	Ուսումնառության արդյունք 4	Ներկայացնել աշխատանքում հաջողության հասնելու նախապայմանները
41.	Կատարման չափանիշներ	1) բացատրում է աշխատանքային կարգապահության և պատասխանատվության կարևորությունը աշխատանքային հաջողությունների հասնելու գործում, 2) բացատրում է մասնագիտական կարողությունների պարբերական կատարելագործման կարևորությունը աշխատանքային հաջողությունների հասնելու գործում, 3) բացատրում է նախաձեռնողականության և նպատակասլացության կարևորությունը աշխատանքային հաջողությունների հասնելու գործում, 4) ներկայացնում է աշխատանքային գործունեության ընթացքում ստորադասության և վերադասության հարաբերությունների պատշաճության կարևորությունը:

ՄՈՂՈՒԼԻ ԱՆՎԱՆՈՒՄԸ «ՀԱՄԱԿԱՐԳԶԱՅԻՆ ՕՊԵՐԱՏՈՐՈՒԹՅՈՒՆ»

42.	Մոդուլի դասիչը	ԱՀ-ՀՕ-5-20-001
43.	Մոդուլի նպատակը	Մոդուլի նպատակն է զարգացնել ուսանողի համակարգչային տեխնիկայից օգտվելու և դրա ծրագրային հնարավորությունները կիրառելու առաջնային կարողությունները, աշխատանքային գործունեության ընթացքում և անձնական կարիքների շրջանակներում կիրառել համակարգչային օպերացիոն համակարգերի, գրասենյակային փաթեթների (Microsoft Office) ծրագրերը, կատարելագործել համացանցից օգտվելու կարողությունները և տեղեկատվական բազաների հետ նպատակային աշխատելու հմտությունները
44.	Մոդուլի տևողությունը	36 ժամ
45.	Մուտքային պահանջները	Այս մոդուլն ուսումնասիրելու համար սկզբնական մասնագիտական գիտելիքներ պետք չեն:
46.	Մոդուլի գնահատման կարգը	Մոդուլի ընդունելի կատարողականը յուրաքանչյուր արդյունքի համար նախատեսված կատարման չափանիշների բավարար մակարդակի ապահովումն է:
47.	Ուսումնառության արդյունք 1	Կիրառել համակարգչային համալիրում ներառվող բաղադրիչները և օպերացիոն համակարգը
48.	Կատարման չափանիշներ	1) համակարգչային համալիրում ներառվող հիմնական և լրացուցիչ բաղադրիչները բնութագրում է, 2) ճիշտ է պահպանում համակարգիչը և բաղադրիչները միացնելու, օգտագործելու և անջատելու տեխնիկական պայմանները, 3) օգտվում է համակարգչային օժանդակ տեխնիկական սարքերից, 4) ներկայացնում է օպերացիոն համակարգի պատուհանային կառուցվածքը, 5) ներկայացնում է կիրառվող հիմնական ծրագրերը, 6) բացում է առաջադրված թղթապանակը և ֆայլը, 7) օգտվում է պատուհանային մենյուի հիմնական հրամաններից, 8) ստեղծում է նոր թղթապանակ ու ֆայլ, պահպանում, բացում, փակում և տեղադրում է առաջադրված վայրում, 9) կատարում է փաստաթղթի տպագրում:

49.	Ուսումնառության արդյունք 2	Խմբագրել և ֆորմատավորել տեքստեր
50.	Կատարման չափանիշներ	1) հայերեն և օտար լեզվով տեքստ մուտքագրելու համար ծրագրերը պատրաստել է, 2) մուտքագրում է տեքստ, մեծատառ նշաններ, սիմվոլներ, թվանշաններ, 3) տեքստային ցուցիչը տեղաշարժելով կատարելում է ուղղումներ, ջնջումներ, լրացումներ, փոփոխություններ, 4) մուտքագրված տեքստի պարզագույն ֆորմատավորման գործողությունները ճիշտ է կատարում, 5) կարողանում է տեքստին կից ներմուծել նկարներ, գրաֆիկներ, աղյուսակներ, անիմացիաներ:
51.	Ուսումնառության արդյունք 3	Պատրաստել և խմբագրել աղյուսակներ
52.	Կատարման չափանիշներ	1) աղյուսակներ կազմելու համակարգչային ծրագրերը և դրանց կիրառումը ներկայացնում է, 2) առաջադրված չափերով կազմում է աղյուսակ և մուտքագրում տվյալներ, 3) աղյուսակում կատարում է ուղղումներ, լրացումներ, փոփոխություններ, 4) աղյուսակի տվյալների մեջ ստեղծում է պարզ ֆունկցիոնալ կախվածություն:
53.	Ուսումնառության արդյունք 4	Կատարել գրաֆիկական խմբագրում և նկարազարդում
54.	Կատարման չափանիշներ	1) գծագրում է գրաֆիկական օբյեկտներ՝ օգտագործելով նաև Autoshapes պատուհանի պատրաստի ձևերը, 2) գծագրում է կանոնավոր պատկերներ, 3) ֆորմատավորում է գրաֆիկական օբյեկտները՝ տեղափոխելով, պատճենելով, պտտելով և չափերը փոխելով, 4) խմբավորում է գրաֆիկական օբյեկտները, 5) գծագրում է տեքստային բլոկներ, 6) կատարում է գրաֆիկական օբյեկտների գունաերանգավորում:
55.	Ուսումնառության արդյունք 5	Համակարգչային ծրագրերով կազմակերպել ցուցադրություն
56.	Կատարման չափանիշներ	1) ցուցադրական ծրագրերը և դրանց պատուհանի կառուցվածքը ճիշտ է ներկայացնում, 2) մուտքագրում է տեքստ, թվային արժեքներ և պարզ գործողություններ,

		3) ներբեռնում է նկարներ, տեսանյութեր, անիմացիաներ, տվյալներ՝ աղյուսակի, գրաֆիկի տեսքով, 4) կարողանում է առաջադրված թեմայով պատրաստել ավարտուն փաստաթուղթ ցուցադրության համար, 5) ցուցադրում է պատրաստված տեղեկատվական նյութը:
57.	Ուսումնառության արդյունք 6	Աշխատել համացանցում
58.	Կատարման չափանիշներ	1) ներկայացնում է «համացանց» հասկացությունը, 2) օգտագործում է ինտերնետային հիմնական ծրագրերը, 3) ներկայացնում է History, Favorites, Stop, Refresh հրամանների, Back և Forward կոճակների նշանակությունը, 4) փնտրում է առաջադրված տվյալները համացանցի տեղեկատվական բազաներում (որոնողական և բաց ցանցերից), 5) կարողանում է համացանցից ներբեռնել, պահպանել և օգտագործել տեղեկությունները, 6) գրանցվում է էլեկտրոնային փոստում, ինտերնետային ծրագրերում և այլ կայքերում, 7) օգտագործում է էլեկտրոնային փոստի հնարավորությունները, ուղարկում և ստանում ինֆորմացիա:
ՄՈԴՈՒԼԻ ԱՆՎԱՆՈՒՄԸ «ՁԵՌՆԵՐԵՑՈՒԹՅՈՒՆ»		
59.	Մոդուլի դասիչը	ԱՀ-Ձ-5-20-001
60.	Մոդուլի նպատակը	Մոդուլի նպատակն է ուսանողի մոտ ձևավորել բիզնես գործունեություն իրականացնելու համար անհրաժեշտ գործնական հմտություններ: Դրանք ներառում են ինքնուրույն բիզնես կազմակերպելու և վարելու համար անհրաժեշտ գործողությունների իրականացման հմտություններ, որոնցում հաշվի է առնված ինչպես գործարար ոլորտին հատուկ սկզբունքները, այնպես էլ բիզնես գործունեությունը կարգավորող իրավական դաշտի առանձնահատկությունները:
61.	Մոդուլի տևողությունը	72 ժամ
62.	Մուտքային պահանջները	Այս մոդուլի 1 և 2 ուսումնառության արդյունքներն ուսումնասիրելու համար սկզբնական մասնագիտական գիտելիքներ պետք չէ: Մյուս ուսումնառության արդյունքների ուսումնասիրությունը

		նպատակահարմար է իրականացնել որոշակի մասնագիտական մոդուլներ յուրացնելուց հետո, որպեսզի դրանց գործնական ձեռքբերումները օգտագործվեն համապատասխան ծրագրեր մշակելու համար:
63.	Մոդուլի գնահատման կարգը	Մոդուլի ընդունելի կատարողականը յուրաքանչյուր արդյունքի համար նախատեսված կատարման չափանիշների բավարար մակարդակի ապահովումն է:
64.	Ուսումնառության արդյունք 1	Ներկայացնել հիմնավորված բիզնես-գաղափարի ձևավորման գործընթացը
65.	Կատարման չափանիշներ	1) բիզնես-գործունեության էությունը ճիշտ է մեկնաբանում, 2) բիզնես-գործունեության տեսլականը, նպատակը և ռազմավարությունը ճիշտ է սահմանում, 3) բիզնես-գործունեության համար նախընտրելի անձնային հատկանիշների կարևորությունը հիմնավորում է, 4) բիզնես-գործունեության համար սեփական հնարավորությունների գնահատումը ճիշտ է, 5) բիզնես-գաղափարի էությունը ճիշտ է մեկնաբանում, 6) բիզնես-գաղափարի ձևավորման գործընթացի բաղադրիչների իմաստը ճիշտ է մեկնաբանում, 7) ըստ իրավիճակների հիմնավորում է ձևավորված բիզնես-գաղափարները, 8) բիզնես-գաղափարի տարբերակի գնահատումը ճիշտ է:
66.	Ուսումնառության արդյունք 2	Ներկայացնել կազմակերպության ստեղծման և գրանցման կարգը, կառավարման գործընթացը
67.	Կատարման չափանիշներ	1) կազմակերպության կազմակերպչա-իրավական ձևերի բնութագիրը ճիշտ է, 2) կազմակերպության աշխատանքը կարգավորող իրավական ակտերի պահանջների ընկալումը ճիշտ է, 3) կազմակերպության ստեղծման քայլերի հաջորդականությունը ճիշտ է մեկնաբանում, 4) կազմակերպության ստեղծման համար պահանջվող փաստաթղթերի ձևավորումը ճիշտ է, 5) կազմակերպության կառավարման անհրաժեշտությունը և խնդիրները ճիշտ է մեկնաբանում, 6) կառավարման ֆունկցիաների բնութագրերը ճիշտ է, 7) կառավարման ռճերի բնութագրերը ճիշտ է, 8) կառավարման ֆունկցիոնալ բաժինների ձևավորման մոտեցումները ճիշտ է,

		9) աշխատատեղերի ձևավորման և պարտականությունների բաշխման մոտեցումները հիմնավոր է, 10) աշխատողների ընտրության կարգը հիմնավոր է, 11) կազմակերպության կառավարմանն առընչվող փաստաթղթերի ձևավորումը ամբողջական և հիմնավոր է, 12) կնքվելիք պայմանագրերի կազմը և բովանդակությունը իրավաբանորեն ճիշտ է, 13) կառավարման արդյունավետության գնահատման մոտեցումները հիմնավոր է:
68.	Ուսումնառության արդյունք 3	Կատարել շուկայի հետազոտման և գնահատման գործողություններ
69.	Կատարման չափանիշներ	1) ճիշտ է մեկնաբանում «շուկա» հասկացությունը, 2) շուկայի հետազոտման անհրաժեշտությունը հիմնավորում է, 3) շուկայի հետազոտման հիմնական ուղղությունները բացահայտում է, 4) շուկայի հետազոտման գործընթացի փուլերը ճիշտ է բնութագրում, 5) ըստ փուլերի շուկայի հետազոտման մեթոդների ընտրությունը հիմնավոր է, 6) շուկայական պահանջարկի ծավալի բացահայտման մոտեցումները ճիշտ է, 7) շուկայի վրա ազդող գործոնների և գնորդի վարքագծի գնահատումը ճիշտ է, 8) շուկայական մրցակցության գնահատումը հիմնավոր է, 9) շուկայի հատվածավորումը իրատեսական է, 10) մարքեթինգի գաղափարների /4P և 7P/ նշանակությունը ճիշտ է բացահայտում, 11) մարքեթինգային ռազմավարության մշակման մոտեցումները հիմնավորված է:
70.	Ուսումնառության արդյունք 4	Բնութագրել կազմակերպության ռեսուրսները և գնահատել օգտագործման արդյունավետությունը
71.	Կատարման չափանիշներ	1) կազմակերպության ռեսուրսների կազմը և կառուցվածքը ճիշտ է բացահայտում, 2) կազմակերպության ռեսուրսների խմբերի միջև օպտիմալ հարաբերակցության ապահովման անհրաժեշտությունը հիմնավորում է, 3) նյութական ռեսուրսների խմբերի տնտեսագիտական բնութագրերը ճիշտ է, 4) աշխատանքային ռեսուրսների բնութագիրը և դրանց առընչվող ցուցանիշների մեկնաբանությունը ճիշտ է,

		5) աշխատանքի տեխնիկական նորմավորման էությունը ճիշտ է բացատրում, նորմաների մեծության ձևավորման մեխանիզմը ճիշտ է ներկայացնում, 6) ֆինանսական ռեսուրսների հետ կապված հասկացությունների բացատրությունը ճիշտ է, 7) ֆինանսական ռեսուրսների համալրման աղբյուրների առանձնահատկությունները ճիշտ է մեկնաբանում, 8) ռեսուրսների պահանջվելիք մեծության հաշվարկման մոտեցումները հիմնավոր է, 9) հիմնական կապիտալի առանձին խմբերի օգտագործման արդյունավետության ցուցանիշների հաշվարկը և արդյունքների գնահատումը ճիշտ է, 10) շրջանառու կապիտալի օգտագործման արդյունավետության ցուցանիշների հաշվարկը և արդյունքների գնահատումը ճիշտ է, 11) աշխատանքային ռեսուրսների օգտագործման արդյունավետության ցուցանիշների հաշվարկը և արդյունքների գնահատումը ճիշտ է, 12) ռեսուրսների օգտագործման վերաբերյալ պարզ վերլուծական գործողությունները և ըստ արդյունքների եզրահանգումները հիմնավոր է:
72.	Ուսումնառության արդյունք 5	Կատարել ծախսերի հաշվարկ, ձևավորել ապրանքի /ծառայության/ գինը
73.	Կատարման չափանիշներ	1) «ծախս» հասկացության բովանդակությունը ճիշտ է մեկնաբանում, 2) տարբերակում է ծախսերի խմբերը, 3) ծախսերը հիմնավորող փաստաթղթերի տեսակները և վավերապայմանները ճիշտ է ներկայացնում, 4) ծախսերի տարբեր խմբերի հաշվապահական ձևակերպումները ճիշտ է, 5) ապրանքների տարբեր տեսակների և ծառայությունների տարբեր խմբերի համար պահանջվող ծախսերի կազմը հիմնավոր է ներկայացնում, 6) ապրանքի կամ ծառայության ինքնարժեքի մեջ ներառվող ծախսերի հոդվածները ճիշտ է ներկայացնում, 7) ինքնարժեքի տարբեր հոդվածների մեծության հաշվարկման մեթոդաբանությունը ճիշտ է կիրառում,

		8) հաշվում է ապրանքի կամ ծառայության միավորի ինքնարժեքը, 9) ինքնարժեքի իջեցման հնարավորությունները ճիշտ է գնահատում, 10) ինքնարժեք-շուկայական գին մարժայի տարբերության հիմնավորումը ճիշտ է, 11) անհատական գնից շուկայական գնի անցման տրամաբանությունը բացատրում է:
74.	Ուսումնառության արդյունք 6	Մշակել բիզնես պլան և գործողությունների ծրագիր
75.	Կատարման չափանիշներ	1) բիզնես գործունեության համար բիզնես պլանի անհրաժեշտությունը հիմնավորում է, 2) բիզնես պլանի բաժինների բովանդակության մեկնաբանությունները ճիշտ է, 3) բիզնես պլանի մշակման համար անհրաժեշտ ելակետային տվյալների կազմը և ձեռք բերման աղբյուրները ճիշտ է ներկայացնում, 4) ճիշտ է կատարում SWOT վերլուծություն, 5) SWOT վերլուծության արդյունքները կիրառում է բիզնես պլանը մշակելու գործընթացում, 6) բիզնես պլանով նախատեսվող միջոցառումները հիմնավորված է, 7) բիզնես պլանի կատարումն ապահովող գործողությունների ծրագիրը, ժամանակացույցը հիմնավոր է, 8) բիզնես պլանի կատարումն ապահովող ռեսուրսների մեծությունները ճիշտ է սահմանվել, 9) բիզնես պլանով նախատեսված միջոցառումների իրականացման ռիսկերը և դրանց հաղթահարման քայլերը հիմնավոր են:
76.	Ուսումնառության արդյունք 7	Հաշվել հարկեր, տուրքեր, կազմել ֆինանսական հաշվետվություններ
77.	Կատարման չափանիշներ	1) հարկային օրենսդրության հիմնական դրույթները ճիշտ է մեկնաբանում, 2) հարկային օրենսդրության հիմնական հասկացությունները ճիշտ է բացատրում, 3) հարկերի և տուրքերի մեծությունը հաշվելու համար կիրառվող ելակետային ցուցանիշների հաշվարկը ճիշտ է կատարում, 4) հարկերի և տուրքերի մեծությունը ճիշտ է հաշվարկում, 5) հարկերի վճարման ժամկետների գնահատումը համապատասխանում է օրենսդրության պահանջներին,

		6) ֆինանսական հաշվետվությունների կազմը ճիշտ է ներկայացնում, 7) անհրաժեշտ ֆինանսական հաշվետվությունները ճիշտ է լրացնում, 8) ստուգումների իրականացման իրավական ակտերի պահանջները ճիշտ է բացատրում, 9) ստուգումների հետ կապված տնտեսվարողի իրավունքներն ու պարտականությունները ճիշտ է ներկայացնում:
--	--	--

Միջին մասնագիտական կրթության 1032.02.5 «Կառավարում արտակարգ իրավիճակներում» մասնագիտության 1032.02.01.5 «Մասնագետ՝ արտակարգ իրավիճակների կառավարման» որակավորման հիմնական կրթական ծրագրի ընդհանուր մասնագիտական և հատուկ մասնագիտական կարողությունների մոդուլներ

ՄՈԴՈՒԼԻ ԱՆՎԱՆՈՒՄԸ «ՏԵՂԱԳՐՈՒԹՅՈՒՆ ԵՎ ԿՈՂՄՆՈՐՈՇՈՒՄ»		
1.	Մոդուլի դասիչը	ԿԱԻ-5-20-001
2.	Մոդուլի նպատակը	Մոդուլի նպատակն է ուսանողին տալ գիտելիք հորիզոնական հարթության վրա երկրի մակերևույթի արտապատկերման ձևերի և եղանակների մասին: Ներկայացնել քարտեզի առանձնահատկությունները, գեոիդի պատկերը, հորիզոնական արտապատկերումը: Ուսանողին ծանոթացնել գլոբալ դիրքորոշման համակարգերի (ԳԴՀ) հետ:
3.	Մոդուլի տևողությունը	54 ժամ
4.	Մուտքային պահանջները	Այս մոդուլն ուսումնասիրելու համար ուսանողին նախնական մասնագիտական գիտելիքներ անհրաժեշտ չեն:
5.	Մոդուլի գնահատման կարգը	Մոդուլի ընդունելի կատարողականը յուրաքանչյուր արդյունքի համար նախատեսված կատարման չափանիշների բավարար մակարդակի ապահովումն է:
6.	Ուսումնառության արդյունք 1	Ներկայացնել քարտեզի առանձնահատկությունները, Երկրի մակերևույթի արտապատկերման ձևերն ու եղանակները հորիզոնական հարթության վրա
7.	Կատարման չափանիշներ	1) ճիշտ է ներկայացնում քարտեզի առանձնահատկություններն ու կարևորությունը, 2) ճիշտ է մեկնաբանում Երկրի մակերևույթի արտապատկերման ձևերը, 3) ճիշտ է տարբերակում Երկրի մակերևույթի արտապատկերման եղանակները հորիզոնական հարթության վրա:

8.	Ուսումնառության արդյունք 2	Ներկայացնել Երկրի հորիզոնական արտապատկերումը, քարտեզագրական պրոյեկցիաները և կոորդինատային ցանցի գծերի թվագրումը
9.	Կատարման չափանիշներ	1) ճիշտ է ներկայացնում Երկրի հորիզոնական արտապատկերումը, 2) ճիշտ է դասակարգում քարտեզագրական պրոյեկցիաները, 3) ճիշտ է ձևակերպում կոորդինատային ցանցի գծերի թվագրումը:
10.	Ուսումնառության արդյունք 3	Ներկայացնել գեոինֆորմացիոն տեղեկատվական համակարգերի խնդիրներն ու քարտեզների թվայնացման անհրաժեշտությունը, դրանց բաղադրամասերը, վեկտորական և տարածքային մոդելները
11.	Կատարման չափանիշներ	1) ճիշտ է ներկայացնում գեոինֆորմացիոն տեղեկատվական համակարգերի խնդիրները, 2) ճիշտ է մեկնաբանում գեոինֆորմացիոն տեղեկատվական համակարգերի քարտեզների թվայնացման անհրաժեշտությունը, 3) ճիշտ է ձևակերպում գեոինֆորմատիկայի ընդհանուր դրույթները, 4) ճիշտ է ներկայացնում գեոինֆորմացիոն տեղեկատվական համակարգերի բաղադրամասերը, 5) ճիշտ է բացատրում վեկտորական և տարածքային մոդելները, 6) ճիշտ է լուծում խնդիրներ, որոնք որոշում են գեոինֆորմացիոն տեղեկատվական համակարգերը:
12.	Ուսումնառության արդյունք 4	Ներկայացնել գլոբալ դիրքորոշման համակարգերի դերը քարտեզագրական աշխատանքների կատարման գործընթացում, կոորդինատների որոշումը դրանց միջոցով, համակարգի սեզմենտացիաները և գլոբալ դիրքորոշման համակարգերի ընդունիչները
13.	Կատարման չափանիշներ	1) ճիշտ է ներկայացնում գլոբալ դիրքորոշման համակարգերի դերը քարտեզագրական աշխատանքների կատարման գործընթացում, 2) ճիշտ է պատկերացնում գլոբալ դիրքորոշման համակարգերը, 3) ճիշտ է որոշում կոորդինատները գլոբալ դիրքորոշման համակարգերի միջոցով, 4) ճիշտ է ներկայացնում գլոբալ դիրքորոշման համակարգի սեզմենտացիաները, 5) ճիշտ է որոշում դիրքը և սխալների աղբյուրները, 6) ճիշտ է ներկայացնում գլոբալ դիրքորոշման համակարգերի ընդունիչները:

ՄՈՂՈՒԼԻ ԱՆՎԱՆՈՒՄԸ «ԱՆՎՏԱՆԳՈՒԹՅՈՒՆ ԱՐՏԱԿԱՐԳ ԻՐԱՎԻՃԱԿՆԵՐՈՒՄ»

14.	Մոդուլի դասիչը	ԿԱԻ-5-20-002
15.	Մոդուլի նպատակը	Այս մոդուլի նպատակն է ուսանողների մոտ ձևավորել վտանգները ճանաչելու, դրանց դեպքում համապատասխան վարքագիծ դրսևորելու և անվտանգության կանոններ կիրառելու կարողություն:
16.	Մոդուլի տևողությունը	54 ժամ
17.	Մուտքային պահանջները	Այս մոդուլն ուսումնասիրելու համար ուսանողին նախնական մասնագիտական գիտելիքներ անհրաժեշտ չեն:
18.	Մոդուլի գնահատման կարգը	Մոդուլի ընդունելի կատարողականը յուրաքանչյուր արդյունքի համար նախատեսված կատարման չափանիշների բավարար մակարդակի ապահովումն է:
19.	Ուսումնառության արդյունք 1	Ներկայացնել երկրաշարժ բնական աղետը և դրանից բխող անվտանգության կանոնները
20.	Կատարման չափանիշներ	1) ճիշտ է բնութագրում երկրաշարժը, 2) ճիշտ է թվարկում երկրաշարժի տեսակները, 3) ճիշտ է ներկայացնում երկրաշարժի ծագման պատճառները, 4) ճիշտ է առանձնացնում երկրաշարժից սպասվող վտանգները, 5) ճիշտ է ներկայացնում երկրաշարժերի ազդեցությունը մարդկանց վրա, 6) ճիշտ է ներկայացնում անվտանգության վարքականոնները մինչև երկրաշարժը, 7) ճիշտ է ներկայացնում անվտանգության վարքականոններն երկրաշարժի առաջացման ժամանակ, 8) ճիշտ է ներկայացնում անվտանգության վարքականոնները երկրաշարժից հետո:
21.	Ուսումնառության արդյունք 2	Ներկայացնել սողանքը և դրա առաջացման ժամանակ անվտանգության կանոնները
22.	Կատարման չափանիշներ	1) ճիշտ է մեկնաբանում սողանք հասկացությունը, 2) ճիշտ է ներկայացնում սողանքի առաջացման պատճառները, 3) ճիշտ է ներկայացնում սողանքից սպասվող վտանգները, 4) ճիշտ է ներկայացնում սողանքի ազդեցությունը մարդկանց վրա, 5) ճիշտ է բնութագրում անվտանգության վարքականոնները սողանքի ժամանակ,

		6) ճիշտ է ներկայացնում սողանքի առաջացման ժամանակ առաջնահերթ խնդիրները:
23.	Ուսումնառության արդյունք 3	Ներկայացնել սելավային հոսքը և դրա առաջացման ժամանակ անվտանգության կանոնները
24.	Կատարման չափանիշներ	1) ճիշտ է ներկայացնում սելավային հոսքը, 2) ճիշտ է ներկայացնում սելավային հոսքի առաջացման պատճառները, 3) ճիշտ է ներկայացնում սելավային հոսքից սպասվող վտանգները, 4) ճիշտ է ներկայացնում սելավային հոսքի ազդեցությունը մարդկանց վրա, 5) ճիշտ է բնութագրում անվտանգության վարքականոնները սելավային հոսքի ժամանակ, 6) ճիշտ է ներկայացնում սելավային հոսքի առաջացման ժամանակ առաջնահերթ խնդիրները:
25.	Ուսումնառության արդյունք 4	Ներկայացնել ուժեղ քամի, փոթորիկ և մրրիկ հասկացությունները և դրանց ժամանակ անվտանգության կանոնները
26.	Կատարման չափանիշներ	1) ճիշտ է ներկայացնում ուժեղ քամի, փոթորիկ և մրրիկ հասկացությունները, 2) ճիշտ է ներկայացնում ուժեղ քամուց, փոթորկից և մրրիկից սպասվող վտանգները, 3) ճիշտ է ներկայացնում ուժեղ քամու, փոթորկի և մրրիկի ազդեցությունը մարդկանց վրա, 4) ճիշտ է բնութագրում անվտանգության վարքականոններն ուժեղ քամու, փոթորկի և մրրիկի ժամանակ, 5) ճիշտ է ներկայացնում ուժեղ քամու, փոթորկի և մրրիկի առաջացման ժամանակ առաջնահերթ խնդիրները:
27.	Ուսումնառության արդյունք 5	Ներկայացնել մերկասառույց հասկացությունը և դրա առաջացման ժամանակ անվտանգության կանոնները
28.	Կատարման չափանիշներ	1) ճիշտ է ներկայացնում մերկասառույց վտանգավոր երևույթը, 2) ճիշտ է ներկայացնում մերկասառույցից սպասվող վտանգները, 3) ճիշտ է ներկայացնում մերկասառույցի ազդեցությունը մարդկանց վրա, 4) ճիշտ է բնութագրում անվտանգության վարքականոնները հետիոտնի մերկասառույցին հայտնվելու դեպքում,

		5) ճիշտ է բնութագրում անվտանգության վարքականոնները տուժածներին օգնություն ցուցաբերելիս, 6) ճիշտ է բնութագրում անվտանգության վարքականոնները մերկասառույցին մեքենայով հայտնվելու դեպքում:
29.	Ուսումնառության արդյունք 6	Ներկայացնել անվտանգության կանոնները տանը բռնկված հրդեհի դեպքում
30.	Կատարման չափանիշներ	1) ճիշտ է տարբերակում հրդեհները, 2) ճիշտ է մեկնաբանում հրդեհի հասկացությունը, 3) ճիշտ է ներկայացնում տանը հրդեհի ծագման հիմնական պատճառները, 4) ճիշտ է ներկայացնում տանը հրդեհից սպասվելիք վտանգները, 5) ճիշտ է ներկայացնում տանը ծագած հրդեհի ազդեցությունը մարդկանց վրա, 6) ճիշտ է բնութագրում տանը բռնկված հրդեհի դեպքում առաջնահերթ խնդիրները:
31.	Ուսումնառության արդյունք 7	Ներկայացնել անվտանգության կանոնները մետրոպոլիտենում հրդեհի դեպքում
32.	Կատարման չափանիշներ	1) ճիշտ է ներկայացնում մետրոպոլիտենում հրդեհների ծագման հիմնական պատճառները, 2) ճիշտ է ներկայացնում մետրոպոլիտենում հրդեհից սպասվելիք վտանգները, 3) ճիշտ է ներկայացնում մետրոպոլիտենում հրդեհի ազդեցությունը մարդկանց վրա, 4) ճիշտ է բնութագրում մետրոպոլիտենում բռնկված հրդեհի դեպքում առաջնահերթ խնդիրները:
33.	Ուսումնառության արդյունք 8	Ներկայացնել անվտանգության կանոնները անտառային հրդեհի դեպքում
34.	Կատարման չափանիշներ	1) ճիշտ է ներկայացնում անտառային հրդեհների ծագման հիմնական պատճառները, 2) ճիշտ է ներկայացնում անտառային հրդեհից սպասվելիք վտանգները, 3) ճիշտ է ներկայացնում անտառային հրդեհի ազդեցությունը մարդկանց վրա, 4) ճիշտ է բնութագրում անտառային հրդեհի բռնկման դեպքում առաջնահերթ խնդիրները:
ՄՈԴՈՒԼԻ ԱՆՎԱՆՈՒՄԸ «ԿԱՌԱՎԱՐՄԱՆ ԿԱՐՈՂՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐ»		
35.	Մոդուլի դասիչը	ԿԱԻ-5-20-003
36.	Մոդուլի նպատակը	Այս մոդուլի նպատակն է ուսանողի մոտ ձևավորել գիտելիքներ կառավարման մեթոդների, գործառույթների և գործիքակազմի վերաբերյալ:

37.	Մոդուլի տևողությունը	72 ժամ
38.	Մուտքային պահանջները	Այս մոդուլն ուսումնասիրելու համար ուսանողին նախնական մասնագիտական գիտելիքներ անհրաժեշտ չեն:
39.	Մոդուլի գնահատման կարգը	Մոդուլի ընդունելի կատարողականը յուրաքանչյուր արդյունքի համար նախատեսված կատարման չափանիշների բավարար մակարդակի ապահովումն է:
40.	Ուսումնառության արդյունք 1	Ներկայացնել կառավարման էությունը, մեթոդաբանությունը
41.	Կատարման չափանիշներ	1) ճիշտ է ներկայացնում կառավարման էությունն ու զարգացման փուլերը, 2) ճիշտ է ներկայացնում կառավարման անհրաժեշտությունը առևտրային գործընթացներում, 3) ճիշտ է ներկայացնում կառավարման մեթոդաբանությունը և սկզբունքները, 4) ճիշտ է ներկայացնում կազմակերպության կառավարման մակարդակները:
42.	Ուսումնառության արդյունք 2	Ներկայացնել կառավարման ներքին և արտաքին միջավայրերը
43.	Կատարման չափանիշներ	1) ճիշտ է ներկայացնում կազմակերպության հիմնական ենթահամակարգերը, 2) ճիշտ է ներկայացնում կազմակերպության արտաքին միջավայրը, 3) ճիշտ է ներկայացնում կազմակերպության ուղղակի ներգործության միջավայրը, 4) ճիշտ է ներկայացնում կազմակերպության անուղղակի ներգործության միջավայրը:
44.	Ուսումնառության արդյունք 3	Ներկայացնել կառավարման գործառույթները և մեթոդները
45.	Կատարման չափանիշներ	1) ճիշտ է ներկայացնում գործառույթների առանձին տեսակների էությունը և դասակարգումը, 2) ճիշտ է ներկայացնում գործարարության ծրագիրը, 3) ճիշտ է բնորոշում կառավարման տնտեսական մեթոդների էությունը, 4) ճիշտ է ներկայացնում կառավարման վարչակազմակերպական մեթոդները, 5) ճիշտ է ներկայացնում կառավարման սոցիալ-հոգեբանական մեթոդները:
46.	Ուսումնառության արդյունք 4	Ներկայացնել կառավարման կոմունիկացիաները, անձնակազմի կառուցվածքը
47.	Կատարման չափանիշներ	1) ճիշտ է ներկայացնում կոմունիկացիաների դերը կառավարման համակարգում, 2) ճիշտ է ներկայացնում միջանձնային և կազմակերպության կոմունիկացիաները,

		3) ճիշտ է ներկայացնում կազմակերպության անձնակազմի կառուցվածքը, 4) ճիշտ է կատարում կադրերի ընտրության և տեղաբաշխման գործընթացը:
48.	Ուսումնառության արդյունք 5	Ներկայացնել տնտեսության կառավարման պետական մարմինները և իշխանության ու առաջնորդման առանձնահատկությունները
49.	Կատարման չափանիշներ	1) ճիշտ է ներկայացնում տնտեսության կառավարման պետական մարմինների կազմը, 2) ճիշտ է ներկայացնում համապետական կառավարման մարմինները և գործառույթները, 3) ճիշտ է ներկայացնում իշխանությունը և դրա ձևերը, 4) ճիշտ է ներկայացնում առաջնորդի դերը կազմակերպության կառավարման գործընթացում:
50.	Ուսումնառության արդյունք 6	Ներկայացնել կազմակերպությունների կազմակերպական-իրավական ձևերը և դրանց կառավարման առանձնահատկությունները
51.	Կատարման չափանիշներ	1) ճիշտ է ներկայացնում կազմակերպությունների կազմակերպական-իրավական ձևերը, 2) ճիշտ է ներկայացնում առևտրային կազմակերպությունները (տնտեսական ընկերությունները) և նրանց առանձնահատկությունները, 3) ճիշտ է ներկայացնում առևտրային կազմակերպությունները (տնտեսական ընկերակցությունները և կոոպերատիվներ) և առանձնահատկությունները, 4) ճիշտ է ներկայացնում ոչ առևտրային կազմակերպությունները, 5) ճիշտ է ներկայացնում կազմակերպությունների կազմակերպական-իրավական ձևերի կառավարման առանձնահատկությունները:
ՄՈԴՈՒԼԻ ԱՆՎԱՆՈՒՄԸ «ՀԱՆՐԱՅԻՆ ԿԱՌԱՎԱՐՈՒՄ»		
52.	Մոդուլի դասիչը	ԿԱԻ-5-20-004
53.	Մոդուլի նպատակը	Մոդուլի նպատակն է ուսանողներին ծանոթացնել հանրային կառավարման դպրոցի տեսություններին և մոդելներին, արդի գործընթացներին և զարգացման միտումներին:
54.	Մոդուլի տևողությունը	36 ժամ
55.	Մուտքային պահանջները	Մոդուլն ուսումնասիրելու համար ուսանողը պետք է ուսումնասիրած լինի ԿԱԻ-5-20-003

		«Կառավարման կարողություններ» մոդուլը:
56.	Մոդուլի գնահատման կարգը	Մոդուլի ընդունելի կատարողականը յուրաքանչյուր արդյունքի համար նախատեսված կատարման չափանիշների բավարար մակարդակի ապահովումն է:
57.	Ուսումնառության արդյունք 1	Ներկայացնել հանրային կառավարման հասկացությունը
58.	Կատարման չափանիշներ	1) ճիշտ է ներկայացնում պետական կառավարման առաջացումը, 2) ճիշտ է ներկայացնում հանրային կառավարման զարգացումը Հայաստանում, 3) ճիշտ է ներկայացնում հանրային կառավարման օբյեկտը և սուբյեկտը:
59.	Ուսումնառության արդյունք 2	Ներկայացնել տեղական ինքնակառավարման և համայնքային տնտեսության զարգացումը
60.	Կատարման չափանիշներ	1) ճիշտ է ներկայացնում տեղական ինքնակառավարման ժամանակակից ընկալումը, 2) ճիշտ է ներկայացնում վարչատարածքային բաժանումը և համայնքների ձևավորումը Հայաստանում, 3) ճիշտ է ներկայացնում «համայնքային տնտեսություն» հասկացությունը և կառուցվածքային առանձնահատկությունները, 4) ճիշտ է ներկայացնում համայնքային տնտեսության զարգացումը:
ՄՈԴՈՒԼԻ ԱՆՎԱՆՈՒՄԸ «ՀՈԳԵԲԱՆՈՒԹՅՈՒՆ»		
61.	Մոդուլի դասիչը	ԿԱԻ-5-20-005
62.	Մոդուլի նպատակը	Մոդուլի նպատակն է սովորողին տալ գիտելիքներ հոգեբանական գործընթացների, դրանց բնույթի, մեխանիզմների և դրսևորման օրինաչափությունների մասին:
63.	Մոդուլի տևողությունը	72 ժամ
64.	Մուտքային պահանջները	Այս մոդուլն ուսումնասիրելու համար սկզբնական մասնագիտական գիտելիքներ պետք չեն:
65.	Մոդուլի գնահատման կարգը	Մոդուլի ընդունելի կատարողականը յուրաքանչյուր արդյունքի համար նախատեսված կատարման չափանիշների բավարար մակարդակի ապահովումն է:
66.	Ուսումնառության արդյունք 1	Ներկայացնել հոգեբանություն գիտության առարկան, մեթոդներն ու խնդիրներն
67.	Կատարման չափանիշներ	1) ճիշտ է սահմանում հոգեբանություն գիտությունը, 2) ճիշտ է ներկայացնում հոգեբանության առարկան,

		3) ճիշտ է ներկայացնում հոգեբանության հիմնական մեթոդները, 4) ճիշտ է ներկայացնում հոգեբանության կողմից լուծվող հիմնական խնդիրները, 5) ճիշտ է ներկայացնում հոգեբանության դերը սոցիալական սպասարկման գործում:
68.	Ուսումնառության արդյունք 2	Ներկայացնել անձի և գործունեության կառուցվածքը
69.	Կատարման չափանիշներ	1) ճիշտ է ներկայացնում անձի կառուցվածքը, 2) ճիշտ է ներկայացնում գործունեության կառուցվածքը:
70.	Ուսումնառության արդյունք 3	Ներկայացնել անձի իմացական գործընթացները
71.	Կատարման չափանիշներ	1) ճիշտ է ներկայացնում իմացական գործընթացները՝ զգայություն, ընկալում, ուշադրություն, 2) ճիշտ է ներկայացնում իմացական գործընթացները՝ հիշողություն, մտածողություն, երևակայություն:
72.	Ուսումնառության արդյունք 4	Ներկայացնել անձի հուզականային գործընթացները
73.	Կատարման չափանիշներ	1) ճիշտ է ներկայացնում մարդու հույզերն ու զգացմունքները, 2) ճիշտ է դասակարգում մարդկանց՝ ըստ խառնվածքների, ներկայացնում յուրաքանչյուր տիպի առանձնահատկությունները:
74.	Ուսումնառության արդյունք 5	Ներկայացնել աղետների հոգեբանության կիրառման բնագավառները
75.	Կատարման չափանիշներ	1) ճիշտ է ներկայացնում աղետների հետևանքով անձի հոգեկանի հնարավոր փոփոխությունները և դրանց շտկման նախագծումը, 2) տիրապետում է արտակարգ և ճգնաժամային իրավիճակներում անձանց հոգեբանական ախտորոշման մեթոդների և հոգեբանական օգնության տեխնոլոգիաներին, 3) ճիշտ է ներկայացնում տուժածին համալիր օգնության կազմակերպումը:
76.	Ուսումնառության արդյունք 6	Ներկայացնել տարբեր կոլեկտիվներում տեղի ունեցող սոցիալ-հոգեբանական երևույթների և գործընթացների կառավարումը
77.	Կատարման չափանիշներ	1) ճիշտ է ներկայացնում կառավարման հոգեբանության սկզբունքները, 2) ճիշտ է ներկայացնում կառավարչական որոշումների ընդունման հոգեբանությունը, 3) ճիշտ է ներկայացնում ղեկավարի հոգեբանությունը որպես կառավարիչ:

ՄՈԴՈՒԼԻ ԱՆՎԱՆՈՒՄԸ «ԿՈՆՖԼԻԿՏՆԵՐԻ ԵՎ ՍԹՐԵՍԻ ԿԱՌԱՎԱՐՈՒՄ»

78.	Մոդուլի դասիչը	ԿԱԻ-5-20-006
79.	Մոդուլի նպատակը	Մոդուլի նպատակն է ուսանողի մոտ ձևավորել գիտելիքներ կոնֆլիկտների՝ որպես սոցիալ-հոգեբանական ֆենոմենի և սթրեսների՝ որպես օրգանիզմի ոչ յուրահատուկ ռեակցիայի, ծագման գործոնների, լուծման և կանխարգելման տեխնոլոգիաների վերաբերյալ, զարգացնել ծագած կոնֆլիկտները և սթրեսները կառավարելու և հաղթահարելու կարողություններ:
80.	Մոդուլի տևողությունը	54 ժամ
81.	Մուտքային պահանջները	Այս մոդուլը ուսումնասիրելու համար ուսանողը պետք է ուսումնասիրած լինի ԿԱԻ-5-20-003 «Կառավարման կարողություններ» և ԿԱԻ-5-20-005 «Հոգեբանություն» մոդուլները:
82.	Մոդուլի գնահատման կարգը	Մոդուլի ընդունելի կատարողականը յուրաքանչյուր արդյունքի համար նախատեսված կատարման չափանիշների բավարար մակարդակի ապահովումն է:
83.	Ուսումնառության արդյունք 1	Ներկայացնել կոնֆլիկտների էությունը և պատճառները
84.	Կատարման չափանիշներ	1) նկարագրում է կոնֆլիկտի էությունն ու դրա ազդեցությունը կազմակերպության աշխատանքների խոչընդոտման գործում, 2) ներկայացնում է կոնֆլիկտների ծագման պատճառները:
85.	Ուսումնառության արդյունք 2	Ներկայացնել կոնֆլիկտների հիմնական ձևերը և զարգացման փուլերը
86.	Կատարման չափանիշներ	1) տարբերակում է կոնֆլիկտի դասակարգման ներանձնային ձևը, 2) տարբերակում է կոնֆլիկտների դասակարգման միջանձնային ձևը, 3) տարբերակում է կոնֆլիկտները անձի և խմբի միջև, 4) տարբերակում է կոնֆլիկտների դասակարգման միջխմբային ձևը, 5) ներկայացնում է կոնֆլիկտների զարգացման փուլերը:
87.	Ուսումնառության արդյունք 3	Նկարագրել միջանձնային կոնֆլիկտների կառավարման ոճերը
88.	Կատարման չափանիշներ	1) կառավարում է կոնֆլիկտը՝ վերջինից խուսափելու միջոցով, 2) կառավարում է կոնֆլիկտը՝ համագործակցելով,

		3) կառավարում է կոնֆլիկտը՝ համահարթեցմամբ, 4) կառավարում է կոնֆլիկտը՝ կամային ուժի կամ հարկադրանքի միջոցով, 5) կառավարում է կոնֆլիկտը՝ փոխզիջման միջոցով, 6) կառավարում է կոնֆլիկտը՝ բուն խնդրի լուծման միջոցով:
89.	Ուսումնառության արդյունք 4	Կառավարել սթրեսը
90.	Կատարման չափանիշներ	1) կառավարում է սթրեսը՝ իմանալով դրա ծագման պատճառը, 2) կառավարում է սթրեսը՝ վերջինիս տեսակները ճանաչելով, 3) կառավարում է սթրեսը՝ սթրեսածին գործոնները ճանաչելով, 4) կառավարում է սթրեսը՝ աշխատակիցների մասնակցությամբ լիցքաթափման որոշակի միջոցառումներ ձեռնարկելով:
ՄՈԴՈՒԼԻ ԱՆՎԱՆՈՒՄԸ «ՀԱՍԱՐԱԿԱՅՆՈՒԹՅԱՆ ՀԵՏ ԿԱՊԵՐԻ ԿԱԶՄԱԿԵՐՊՈՒՄ»		
91.	Մոդուլի դասիչը	ԿԱԻ-5-20-007
92.	Մոդուլի նպատակը	Մոդուլի նպատակն է ուսանողներին տալ գիտելիքներ հասարակայնության հետ կապերի կարևորության վերաբերյալ, ինչպես նաև ձևավորել կարողություններ հասարակայնության հետ ակտիվ հաղորդակցվելու համար՝ և աշխատանքնային ու մասնագիտական գործունեության ընթացքում, և անմիջական շփումների ժամանակ:
93.	Մոդուլի տևողությունը	36 ժամ
94.	Մուտքային պահանջները	Այս մոդուլը ուսումնասիրելու համար ուսանողը պետք է ուսումնասիրած լինի ԱՀ-Հ-5-20-001 «Հաղորդակցություն» մոդուլը:
95.	Մոդուլի գնահատման կարգը	Մոդուլի ընդունելի կատարողականը յուրաքանչյուր արդյունքի համար նախատեսված կատարման չափանիշների բավարար մակարդակի ապահովումն է:
96.	Ուսումնառության արդյունք 1	Առանձնացնել հասարակայնության հետ կապերի վերաբերյալ կարևորագույն հասկացությունները, խնդիրները, դերը
97.	Կատարման չափանիշներ	1) ճիշտ է բնութագրում հասարակայնության հետ կապերի մասնագիտական խնդիրները,

		2) ճիշտ է բնութագրում հասարակայնության հետ կապերի դերը, 3) ճիշտ է բնութագրում հասարակայնության հետ կապերի հիմնական տեսակները, 4) ճիշտ է մեկնաբանում սոցիալական արդարությունը՝ որպես հասարակայնության հետ հարաբերություններում օբյեկտիվության չափանիշ, 5) ճիշտ է մեկնաբանում մասնագիտական հիմնական հասկացությունները:
98.	Ուսումնառության արդյունք 2	Առաձնացնել մասնագիտական գործունեության առանձնահատկություններն ու գործառույթները հասարակայնության հետ կապերի կազմակերպման գործընթացում
99.	Կատարման չափանիշներ	1) ճիշտ է ներկայացնում հասարակայնության հետ կապերի կազմակերպման առանձնահատկությունները, 2) ճիշտ է բացատրում մասնագիտական գործունեության յուրահատկությունները հասարակայնության հետ կապերի կազմակերպման գործընթացում, 3) ճիշտ է բնութագրում հասարակայնության հետ կապերի կազմակերպման գործառույթները:
100.	Ուսումնառության արդյունք 3	Ներկայացնել հասարակայնության հետ կապերի կազմակերպման սոցիալ-մշակութային տարբեր մեկնաբանությունները
101.	Կատարման չափանիշներ	1) ճիշտ է մեկնաբանում հասարակայնության հետ հարաբերությունները, մասնագիտական գործունեությունը և դրսևորման հիմնական ոլորտները, 2) ճիշտ է ներկայացնում հաղորդակցման ենթահամակարգերը՝ անձ-գործընկեր, անձ-ենթակա, անձ-պետ, անձ-աշխատանքային կոլեկտիվ: 3) ճիշտ է մեկնաբանում հասարակայնության հետ մասնագիտական հաղորդակցման էությունը, գործառույթները, տեսակները, 4) ճիշտ է ձևակերպում հասարակայնության հետ կապերի բարոյական արժեքները, դրանց կապը բարոյական պահանջմունքների, նպատակների, իդեալների, կրոնական, գիտական, քաղաքական, ինտելեկտուալ, իրավական և այլ արժեքների հետ:
ՄՈԴՈՒԼԻ ԱՆՎԱՆՈՒՄԸ «ԳՈՐԾԱՎԱՐՈՒԹՅՈՒՆ ԵՎ ՓԱՏՏԱԹՂԹԱՇՐՋԱՆԱՌՈՒԹՅՈՒՆ»		

102.	Մոդուլի դասիչը	ԿԱԻ-5-20-008
103.	Մոդուլի նպատակը	Մոդուլի նպատակն է ուսանողին տալ գիտելիքներ փաստաթղթաշրջանառության և գործառնության կազմակերպման վերաբերյալ՝ որպես տվյալ կազմակերպության կառավարչական գործունեության արդյունավետ հիմքի:
104.	Մոդուլի տևողությունը	36 ժամ
105.	Մուտքային պահանջները	Այս մոդուլը ուսումնասիրելու համար սկզբնական մասնագիտական գիտելիքներ պետք չեն:
106.	Մոդուլի գնահատման կարգը	Մոդուլի ընդունելի կատարողականը յուրաքանչյուր արդյունքի համար նախատեսված կատարման չափանիշների բավարար մակարդակի ապահովումն է:
107.	Ուսումնառության արդյունք 1	Ներկայացնել իրավական ակտ հասկացությունը և դրա տեսակները, նախագծման ընթացակարգերը
108.	Կատարման չափանիշներ	1) ճիշտ է ներկայացնում իրավական ակտ հասկացությունը և դրա էությունը, 2) ճիշտ է ներկայացնում իրավական ակտի տեսակները, 3) ճիշտ է ներկայացնում իրավական ակտի նախագծի պատրաստման ընթացակարգերը:
109.	Ուսումնառության արդյունք 2	Ներկայացնել վարչարարության հիմունքները և վարչական վարույթի ընթացակարգերը
110.	Կատարման չափանիշներ	1) ճիշտ է ներկայացնում օրենքով սահմանված վարչարարության հիմունքները և տալիս դրանց կիրառման վերաբերյալ համապատասխան բացատրություններ, 2) ճիշտ ներկայացնում վարչական վարույթի հարուցման, ընթացքի և ավարտման փուլերը, 3) ճիշտ է ներկայացնում վարչական ակտի տեսակները, դրանց ընդունման և կիրարկման կարգը, 4) ճիշտ է ներկայացնում վարչական վարույթի արդյունքում ընդունված վարչական ակտով առաջացած նյութական պատասխանատվության դեպքերը:
111.	Ուսումնառության արդյունք 3	Ներկայացնել փաստաթղթերի ձևակերպման պահանջները
112.	Կատարման չափանիշներ	1) ճիշտ է ներկայացնում փաստաթղթի էությունը և նշանակությունը կառավարման համակարգում, 2) ճիշտ է ներկայանում փաստաթղթերի դասակարգումը և տեսակները, 3) ճիշտ է ներկայցնում փաստաթղթերի ձևակերպման միասնական կարգը և դրա կիրառման անհրաժեշտությունը,

		4) ճիշտ է ներկայացնում փաստաթղթերի իրավական արժեքը, 5) ճիշտ է ներկայացնում ծառայողական փաստաթղթերի յուրահատկությունները ու ճգնաժամային իրավիճակների և քաղաքացիական պաշտպանության ոլորտում կիրառվող փաստաթղթերի ձևաթղթերը, 6) ճիշտ է ներկայացնում էլեկտրոնային թղթակցության սկզբունքները, դրա առավելությունները և թերությունները:
113.	Ուսումնառության արդյունք 4	Ներկայացնել կազմակերպական և կարգադրական բնույթի փաստաթղթերի տեսակները և դրանց ձևակերպման առանձնահատկությունները համապատասխան ստորաբաժանումներում
114.	Կատարման չափանիշներ	1) ճիշտ է ներկայացնում կազմակերպական բնույթի փաստաթղթերի առանձնահատկությունները և ձևակերպման սկզբունքները, 2) ճիշտ է ներկայացնում կարգադրական բնույթի փաստաթղթերի առանձնահատկությունները և ձևակերպման սկզբունքները, 3) ճիշտ է ներկայացնում տեղեկատվական բնույթի թղթակցությունների առանձնահատկությունները և ձևակերպման սկզբունքները, 4) ճիշտ է ներկայացնում անձնակազմի վերաբերյալ փաստաթղթերի առանձնահատկությունները և ձևակերպման սկզբունքները, 5) ճիշտ է ներկայացնում գործատուի ներքին և անհատական իրավական ակտերի տեսակները:
ՄՈԴՈՒԼԻ ԱՆՎԱՆՈՒՄԸ «ՏՎՅԱԼՆԵՐԻ ՄՇԱԿՄԱՆ ՎԻՃԱԿԱԳՐԱԿԱՆ ՄԵԹՈԴՆԵՐ»		
115.	Մոդուլի դասիչը	ԿԱԻ-5-20-009
116.	Մոդուլի նպատակը	Մոդուլի նպատակն է ուսանողի մոտ զարգացնել հասարակական երևույթների վերաբերյալ տեղեկատվության հավաքման, մշակման և արդյունքների ընդհանրացման վիճակագրական մեթոդների կիրառման գործնական հմտություններ:
117.	Մոդուլի տևողությունը	54 ժամ
118.	Մուտքային պահանջները	Այս մոդուլն ուսումնասիրելու համար նախնական մասնագիտական գիտելիքներ անհրաժեշտ չեն:

119.	Մոդուլի գնահատման կարգը	Մոդուլի ընդունելի կատարողականը յուրաքանչյուր արդյունքի համար նախատեսված կատարման չափանիշների բավարար մակարդակի ապահովումն է:
120.	Ուսումնառության արդյունք 1	Ներկայացնել տեղեկատվության հավաքման և ուսումնասիրության համար նախապատրաստման գործընթացը
121.	Կատարման չափանիշներ	1) հիմնավորում է որոշումներ ընդունելու համար տեղեկատվության անհրաժեշտությունը և կարևորությունը, 2) տարբերակում է տեղեկությունների տեսակները և դրանց առանձնահատկությունները, 3) ճիշտ է ներկայացնում տեղեկությունների աղբյուրները և ձեռքբերման ձևերը, 4) ճիշտ է կատարում տեղեկությունների խմբավորումը և ընդհանրացումը, 5) ճիշտ է կազմում գրաֆիկներ և դիագրամներ, 6) ճիշտ է կազմում վիճակագրական տեղեկություններն աղյուսակների տեսքով:
122.	Ուսումնառության արդյունք 2	Հաշվարկել հարաբերական և միջին մեծություններ
123.	Կատարման չափանիշներ	1) հիմնավորում է հարաբերական և միջին մեծությունների կիրառման անհրաժեշտությունը, 2) ճիշտ է հաշվարկում հարաբերական մեծությունները, 3) ճիշտ է հաշվարկում միջին թվաբանականները, 4) ճիշտ է հաշվարկում հարմոնիկ միջինները, 5) ճիշտ է հաշվարկում միջին քառակուսայինները, 6) ճիշտ է մեկնաբանում հաշվարկված միջին մեծությունների իմաստը:
124.	Ուսումնառության արդյունք 3	Բացատրել վարիացիայի երևույթը և կատարել հաշվարկներ
125.	Կատարման չափանիշներ	1) ճիշտ է բացատրում ուսումնասիրվող երևույթների հատկանիշներում վարիացիայի առկայությունը, 2) ձևավորում է վարիացիոն շարք, 3) ճիշտ է հաշվարկում վարիացիայի ցուցանիշները, 4) ճիշտ է հաշվարկում վարիացիոն շարքի մոդան և մեդիանան, 5) գնահատում է ուսումնասիրվող երևույթներում վարիացիայի մեծությունը,

		6) կատարում է հիմնավոր եզրակացություններ:
126.	Ուսումնառության արդյունք 4	Հաշվարկել ինդեքսներ
127.	Կատարման չափանիշներ	1) բացատրում է ինդեքսների նշանակությունը և կիրառումը, 2) ներկայացնում է ինդեքսների կառուցման կանոնները, 3) ճիշտ է ներկայացնում ինդեքսների տեսակները, 4) ճիշտ է հաշվարկում անհատական ինդեքսներ, 5) ճիշտ է հաշվարկում ընդհանուր ինդեքսներ, 6) կատարում է գործնական եզրահանգումներ՝ ըստ ինդեքսների:
128.	Ուսումնառության արդյունք 5	Ներկայացնել դինամիկայի շարքերը, կատարել կորելացիոն վերլուծություն
129.	Կատարման չափանիշներ	1) տարբերակում և բացատրում է դինամիկայի շարքերի տեսակները, 2) ճիշտ է հաշվարկում և գնահատում դինամիկայի ցուցանիշները, 3) ներկայացնում և մեկնաբանում է երևույթների միջև կապերի տեսակները, 4) ճիշտ է կազմում և լուծում զույգային կապի հավասարումները, 5) ճիշտ է ստանում կորելացիոն կապի հավասարումը, 6) ճիշտ է գնահատում երևույթների միջև կապի սերտության աստիճանը:
ՄՈԴՈՒԼԻ ԱՆՎԱՆՈՒՄԸ «ՔԱՂԱՔԱՑԻԱԿԱՆ ՊԱՇՏՊԱՆՈՒԹՅՈՒՆ»		
130.	Մոդուլի դասիչը	ԿԱԻ-5-20-010
131.	Մոդուլի նպատակը	Մոդուլի նպատակն է ուսանողի մոտ ձևավորել գիտելիքներ ռազմական գործողությունների պայմաններում կառավարման, կանխարգելման, արձագանքման գործընթացներում քաղաքացիական պաշտպանության միջոցառումների, կապի և ազդարարման համակարգերի վերաբերյալ:
132.	Մոդուլի տևողությունը	72 ժամ
133.	Մուտքային պահանջները	Այս մոդուլն ուսումնասիրելու համար ուսանողին սկզբնական մասնագիտական գիտելիքներ անհրաժեշտ չեն:
134.	Մոդուլի գնահատման կարգը	Մոդուլի ընդունելի կատարողականը յուրաքանչյուր արդյունքի համար նախատեսված կատարման

		չափանիշների բավարար մակարդակի ապահովումն է:
135.	Ուսումնառության արդյունք 1	Ներկայացնել քաղաքացիական պաշտպանության բնագավառի հիմնական հասկացությունները և համակարգը
136.	Կատարման չափանիշներ	1) ճիշտ է մեկնաբանում քաղաքացիական պաշտպանության բնագավառի հիմնական հասկացությունները, 2) ճիշտ է պատկերացնում քաղաքացիական պաշտպանության տեղն ու դերը, 3) ճիշտ է ներկայացնում քաղաքացիական պաշտպանության համակարգի կառուցվածքը:
137.	Ուսումնառության արդյունք 2	Ներկայացնել քաղաքացիական պաշտպանության ծառայությունները
138.	Կատարման չափանիշներ	1) ճիշտ է ներկայացնում քաղաքացիական պաշտպանության ծառայությունների ստեղծման անհրաժեշտությունը, 2) ճիշտ է մեկնաբանում քաղաքացիական պաշտպանության ծառայությունների գործունեությունը, 3) ճիշտ է նկարագրում քաղաքացիական պաշտպանության պլանների մշակման առանձնահատկությունները:
139.	Ուսումնառության արդյունք 3	Ներկայացնել քաղաքացիական պաշտպանության ուժերը
140.	Կատարման չափանիշներ	1) ճիշտ է հիմնավորում քաղաքացիական պաշտպանության ուժերի ստեղծման անհրաժեշտությունը, 2) ճիշտ է նկարագրում քաղաքացիական պաշտպանության ուժերի պատրաստման պատրաստականության բերման գործընթացները, 3) ճիշտ է նկարագրում քաղաքացիական պաշտպանության ուժերի մշտական պատրաստականության բերման գործընթացները:
141.	Ուսումնառության արդյունք 4	Նկարագրել կապի և ազդարարման համակարգը
142.	Կատարման չափանիշներ	1) ճիշտ է թվարկում կապի տեսակները, 2) ճիշտ է ներկայացնում կապի միջոցները, 3) ճիշտ է մեկնաբանում հիմնական խնդիրները, 4) ճիշտ է նկարագրում կապի պլանավորման գործընթացները,

		5) ճիշտ է ներկայացնում կապի կազմակերպման համակարգը, 6) ճիշտ է բացատրում ազդարարման միջոցներն ու համակարգերը, 7) ճիշտ է նկարագրում ազդարարման կազմակերպման և պլանավորման գործընթացները:
143.	Ուսումնառության արդյունք 5	Ներկայացնել ռադիոակտիվությունն ու բնակչության ճառագայթային պաշտպանության հիմնական միջոցառումները
144.	Կատարման չափանիշներ	1) ճիշտ է ձևակերպում «ռադիոակտիվություն» հասկացությունը, 2) ճիշտ է ներկայացնում ռադիոակտիվության չափման միավորները, 3) ճիշտ է ներկայացնում ճառագայթային վարակման աղբյուրներն ու անվտանգության նորմերը, 4) ճիշտ է ձևակերպում ռադիոակտիվ ամպերի շարժման արագության և ուղղության որոշման տարբերությունը, 5) ճիշտ է մեկնաբանում բնակչության ճառագայթային պաշտպանության անհրաժեշտությունը:
145.	Ուսումնառության արդյունք 6	Ներկայացնել քիմիական նյութերից պաշտպանության միջոցառումները
146.	Կատարման չափանիշներ	1) ճիշտ է մեկնաբանում քիմիական նյութերից անվտանգության ապահովման խնդիրները, 2) ճիշտ է դասակարգում քիմիական նյութերն՝ ըստ վտանգավորության, 3) ճիշտ է թվարկում քիմիական նյութերի քանակական և որակական կազմը:
147.	Ուսումնառության արդյունք 7	Բնութագրել մանրէների կենսաբանական հատկությունները
148.	Կատարման չափանիշներ	1) ճիշտ է բնութագրում մանրէների կենսաբանական հատկությունները, 2) ճիշտ է դասակարգում մանրէները, 3) ճիշտ է ներկայացնում կենդանի օրգանիզմի վրա մանրէների ազդեցության ընդհանուր կողմերը, 4) ճիշտ է բացատրում մանրէների դերը բնության մեջ, 5) ճիշտ է բացատրում մանրէների դերը արդյունաբերության մեջ, 6) ճիշտ է բացատրում մանրէների դերը առողջապահության ոլորտում, 7) ճիշտ է բացատրում մանրէների դերը գյուղատնտեսության բնագավառում:

ՄՈԴՈՒԼԻ ԱՆՎԱՆՈՒՄԸ «ԿԱՌԱՎԱՐՈՒՄ ԱՐՏԱԿԱՐԳ ԻՐԱՎԻՃԱԿՆԵՐՈՒՄ»

149.	Մոդուլի դասիչը	ԿԱԻ-5-20-011
150.	Մոդուլի նպատակը	Մոդուլի նպատակն է ուսանողի մոտ ձևավորել արտակարգ իրավիճակների, դրանցից բնակչության պաշտպանության, բնակչության կենսաապահովման, արտակարգ իրավիճակներում կառավարման գործառույթները ճանաչելու և կիրառելու կարողություն:
151.	Մոդուլի տևողությունը	72 ժամ
152.	Մուտքային պահանջները	Այս մոդուլն ուսումնասիրելու համար ուսանողին սկզբնական մասնագիտական գիտելիքներ անհրաժեշտ չեն:
153.	Մոդուլի գնահատման կարգը	Այս մոդուլն ուսումնասիրելուց առաջ անհրաժեշտ է ուսումնասիրել ԿԱԻ-5-20-003 «Կառավարման կարողություններ» մոդուլը:
154.	Ուսումնառության արդյունք 1	Ներկայացնել արտակարգ իրավիճակներում կիրառվող եզրույթներն ու հասկացությունները
155.	Կատարման չափանիշներ	1) ճիշտ է ներկայացնում արտակարգ իրավիճակներում կիրառվող եզրույթները, 2) ճիշտ է ներկայացնում արտակարգ իրավիճակներում կիրառվող հասկացությունները:
156.	Ուսումնառության արդյունք 2	Ներկայացնել արտակարգ իրավիճակներն՝ ըստ դասակարգման
157.	Կատարման չափանիշներ	1) ճիշտ է ներկայացնում արտակարգ իրավիճակների դասակարգման նպատակը, 2) ճիշտ է մեկնաբանում արտակարգ իրավիճակների դասակարգման անհրաժեշտությունը, 3) ճիշտ է դասակարգում արտակարգ իրավիճակներն՝ ըստ ցուցանիշների:
158.	Ուսումնառության արդյունք 3	Առանձնացնել արտակարգ իրավիճակներից բնակչության պաշտպանության առանձնահատկությունները
159.	Կատարման չափանիշներ	1) ճիշտ է սահմանում բնածին, տեխնածին և սոցիածին բնույթի արտակարգ իրավիճակները, 2) ճիշտ է հիմնավորում բնածին, տեխնածին և սոցիածին բնույթի արտակարգ իրավիճակների տարբերությունը, 3) ճիշտ է ներկայացնում բնածին բնույթի արտակարգ իրավիճակներից բնակչության պաշտպանության առանձնահատկությունները, 4) ճիշտ է ներկայացնում տեխնածին բնույթի արտակարգ իրավիճակներից բնակչության պաշտպա-

		նության առանձնահատկությունները, 5) ճիշտ է ներկայացնում սոցիաժին բնույթի արտակարգ իրավիճակներից բնակչության պաշտպանության առանձնահատկությունները:
160.	Ուսումնառության արդյունք 4	Առանձնացնել ճգնաժամեր առաջացնող վտանգները և ճգնաժամային կառավարման ազդեցությունները
161.	Կատարման չափանիշներ	1) ճիշտ է սահմանում վտանգը, 2) ճիշտ է մեկնաբանում «վտանգ» հասկացությունը, 3) ճիշտ է դասակարգում վտանգները, 4) ճիշտ է տարբերակում վտանգները և վտանգավոր երևույթները:
162.	Ուսումնառության արդյունք 5	Մեկնաբանել բնակչության կենսաապահովման և կենսագործունեության ապահովման հիմնական խնդիրներն արտակարգ իրավիճակներում
163.	Կատարման չափանիշներ	1) ճիշտ է մեկնաբանում բնակչության կենսաապահովումն արտակարգ իրավիճակներում, 2) ճիշտ է ներկայացնում կենսագործունեության ապահովման հիմնական խնդիրներն արտակարգ իրավիճակներում, 3) ճիշտ է հիմնավորում ժամանակավոր ճամբարների, կացարանների ստեղծումը, 4) ճիշտ է դասակարգում նյութական ռեզերվների անվանացանկը և ծավալները, 5) ճիշտ է թվարկում սննդամթերքի չափաքանակները:
164.	Ուսումնառության արդյունք 6	Ներկայացնել արտակարգ իրավիճակներում բնակչության կարիքների գնահատման մեթոդները և պլանավորման գործընթացը
165.	Կատարման չափանիշներ	1) ճիշտ է ներկայացնում արտակարգ իրավիճակներում բնակչության կարիքների գնահատման մեթոդները, 2) ճիշտ է հասկանում արտակարգ իրավիճակներում բնակչության կենսաապահովման պլանների մշակման մեթոդական ցուցումները, 3) ճիշտ է պատրաստում արտակարգ իրավիճակներում բնակչության կարիքների գնահատման

		միջոցառումների պլանավորման համար անհրաժեշտ ելակետային տվյալները, 4) ճիշտ է ներկայացնում բնակչության կենսաապահովման առաջնահերթ համակարգերի գնահատման անհրաժեշտությունը:
166.	Ուսումնառության արդյունք 7	Բնութագրել արտակարգ իրավիճակներում կառավարման առանձնահատկությունները
167.	Կատարման չափանիշներ	1) ճիշտ է հիմնավորում արտակարգ իրավիճակներում կառավարման գործընթացները, 2) ճիշտ է նկարագրում արտակարգ իրավիճակներում կառավարման առանձնահատկությունները:
ՄՈԴՈՒԼԻ ԱՆՎԱՆՈՒՄԸ «ԱՆՀԱՏԱԿԱՆ ՊԱՇՏՊԱՆՈՒԹՅԱՆ ԱՊԱՀՈՎՈՒՄ»		
168.	Մոդուլի դասիչը	ԿԱԻ-5-20-012
169.	Մոդուլի նպատակը	Այս մոդուլի նպատակն է ուսանողի մոտ ձևավորել անհատական պաշտպանության միջոցներով անձի ապահովման կարողություն արտակարգ իրավիճակներում:
170.	Մոդուլի տևողությունը	36 ժամ
171.	Մուտքային պահանջները	Այս մոդուլն ուսումնասիրելու համար սկզբնական մասնագիտական գիտելիքներ անհրաժեշտ չեն:
172.	Մոդուլի գնահատման կարգը	Մոդուլի ընդունելի կատարողականը յուրաքանչյուր արդյունքի համար նախատեսված կատարման չափանիշների բավարար մակարդակի ապահովումն է:
173.	Ուսումնառության արդյունք 1	Կիրառել անհատական պաշտպանության միջոցները արտակարգ իրավիճակներում
174.	Կատարման չափանիշներ	1) ճիշտ է կիրառում գլխի պաշտպանության միջոցները, 2) ճիշտ է կիրառում դեմքի պաշտպանության միջոցները, 3) ճիշտ է կիրառում լսողության պաշտպանության միջոցները, 4) ճիշտ է կիրառում շնչառական օրգանների պաշտպանության միջոցները, 5) ճիշտ է կիրառում մաշկի պաշտպանության միջոցները, 6) ճիշտ է կիրառում ոտքերի պաշտպանության միջոցները, 7) ճիշտ է կիրառում ձեռքերի պաշտպանության միջոցները:
175.	Ուսումնառության արդյունք 2	Կազմակերպել անհատական պաշտպանության միջոցների խնամք և պահպանում արտակարգ իրավիճակներում

176.	Կատարման չափանիշներ	1) ճիշտ է կազմակերպում գլխի պաշտպանության միջոցների խնամքն ու պահպանումը, 2) ճիշտ է կազմակերպում դեմքի պաշտպանության միջոցների խնամքն ու պահպանումը, 3) ճիշտ է կազմակերպում լսողության պաշտպանության միջոցների խնամքն ու պահպանումը, 4) ճիշտ է կազմակերպում շնչառական օրգանների պաշտպանության միջոցների խնամքն ու պահպանումը, 5) ճիշտ է կազմակերպում մաշկի պաշտպանության միջոցների խնամքն ու պահպանումը, 6) ճիշտ է կազմակերպում ոտքերի և ձեռքերի պաշտպանության միջոցների խնամքն ու պահպանումը:
177.	Ուսումնառության արդյունք 3	Կատարել անհատական պաշտպանության միջոցների պահեստավորում արտակարգ իրավիճակներում
178.	Կատարման չափանիշներ	1) ընդունում է անհատական պաշտպանության միջոցներն՝ ըստ հաշվեցուցակի, 2) հաշվառում է անհատական պաշտպանության միջոցներն՝ ըստ տեսականու:
ՄՈԴՈՒԼԻ ԱՆՎԱՆՈՒՄԸ «ԱՐՏԱԿԱՐԳ ԻՐԱՎԻՃԱԿՆԵՐԻ ԵՎ ՔԱՂԱՔԱՑԻԱԿԱՆ ՊԱՇՏՊԱՆՈՒԹՅԱՆ ՈԼՈՐՏՆԵՐԸ ԿԱՐԳԱՎՈՐՈՂ ՕՐԵՆՍԴՐՈՒԹՅՈՒՆ»		
179.	Մոդուլի դասիչը	ԿԱԻ-5-20-013
180.	Մոդուլի նպատակը	Մոդուլի նպատակն է զարգացնել ուսանողի գիտելիքը Հայաստանի Հանրապետության քաղաքացիական պաշտպանության ու արտակարգ իրավիճակներում բնակչության պաշտպանության ոլորտում միջազգային պայմանագրերի, ոլորտի գործունեությանն առնչվող այլ բնագավառների իրավական ակտերի, գործառույթների, ոլորտը կարգավորող օրենսդրությունն ուսումնասիրելու գործնական հմտություններ:
181.	Մոդուլի տևողությունը	72 ժամ
182.	Մուտքային պահանջները	Այս մոդուլն ուսումնասիրելու համար ուսանողին նախնական մասնագիտական գիտելիքներ անհրաժեշտ չեն:
183.	Մոդուլի գնահատման կարգը	Մոդուլի ընդունելի կատարողականը յուրաքանչյուր արդյունքի համար նախատեսված կատարման չափանիշների բավարար մակարդակի ապահովումն է:

184.	Ուսումնառության արդյունք 1	Ներկայացնել քաղաքացիական պաշտպանության և արտակարգ իրավիճակներում բնակչության պաշտպանության ոլորտների հիմնական հասկացությունները
185.	Կատարման չափանիշներ	1) ճիշտ է մեկնաբանում քաղաքացիական պաշտպանության և արտակարգ իրավիճակներում բնակչության պաշտպանության ոլորտների հիմնական հասկացությունները, 2) ճիշտ է սահմանում քաղաքացիական պաշտպանության նպատակը, 3) ճիշտ է ներկայացնում քաղաքացիական պաշտպանության և արտակարգ իրավիճակներում բնակչության պաշտպանության անհրաժեշտությունը:
186.	Ուսումնառության արդյունք 2	Ներկայացնել արտակարգ իրավիճակներում բնակչության պաշտպանության և քաղաքացիական պաշտպանության ոլորտների գործառույթներն անձի, հասարակության և պետության անվտանգության բնագավառում
187.	Կատարման չափանիշներ	1) ճիշտ է բացատրում արտակարգ իրավիճակներում բնակչության պաշտպանության ոլորտի գործառույթներն անձի, հասարակության և պետության անվտանգության բնագավառում, 2) ճիշտ է բացատրում քաղաքացիական պաշտպանության ոլորտի գործառույթներն անձի, հասարակության և պետության անվտանգության բնագավառում:
188.	Ուսումնառության արդյունք 3	Առանձնացնել արտակարգ իրավիճակներում բնակչության պաշտպանության միջոցառումների իրավական ապահովումը, արտակարգ իրավիճակներում բնակչության պաշտպանության միջոցառումները, սկզբունքները և ձևերը
189.	Կատարման չափանիշներ	1) ճիշտ է մեկնաբանում արտակարգ իրավիճակներում բնակչության պաշտպանության միջոցառումների իրավական ապահովումը, 2) ճիշտ է բացատրում արտակարգ իրավիճակներում բնակչության պաշտպանության միջոցառումների անհրաժեշտությունը, 3) ճիշտ է բացատրում արտակարգ իրավիճակներում բնակչության պաշտպանության սկզբունքների անհրաժեշտությունը, 4) ճիշտ է նկարագրում արտակարգ իրավիճակներում բնակչության պաշտպանության ձևերի անհրաժեշտությունը:

190.	Ուսումնառության արդյունք 4	Ներկայացնել քաղաքացիական պաշտպանության բնագավառում պետական կառավարման և տեղական ինքնակառավարման մարմինների իրավական կարգավորումը
191.	Կատարման չափանիշներ	1) ճիշտ է ներկայացնում քաղաքացիական պաշտպանության ոլորտը կարգավորող օրենսդրությունը, 2) ճիշտ է բացատրում բնագավառում պետական կառավարման և տեղական ինքնակառավարման մարմինների իրավական կարգավորման անհրաժեշտությունը:
192.	Ուսումնառության արդյունք 5	Ներկայացնել փրկարար ծառայության ոլորտը կարգավորող օրենսդրությունը
193.	Կատարման չափանիշներ	1) ճիշտ է ձևակերպում փրկարար ծառայության ոլորտը կարգավորող օրենսդրության հիմնական հասկացությունները, 2) ճիշտ է ձևակերպում փրկարար ուժերի և փրկարարի կարգավիճակի մասին սահմանումը, 3) ճիշտ է ներկայացնում փրկարար ուժերի և փրկարարի կարգավիճակի մասին օրենսդրության անհրաժեշտությունը:
194.	Ուսումնառության արդյունք 6	Առանձնացնել ՀՀ-ում հրդեհային, տեխնիկական անվտանգության և սեյսմիկ պաշտպանության ապահովման իրավական, տնտեսական և կազմակերպական հիմքերը, կառուցվածքը, նպատակները և խնդիրները
195.	Կատարման չափանիշներ	1) ճիշտ է մեկնաբանում ՀՀ-ում հրդեհային, տեխնիկական անվտանգության և սեյսմիկ պաշտպանության ապահովման իրավական, տնտեսական և կազմակերպական հիմքերը, կառուցվածքը, նպատակները և խնդիրները, 2) ճիշտ է մեկնաբանում ՀՀ-ում հրդեհային, տեխնիկական անվտանգության և սեյսմիկ պաշտպանության ապահովման տնտեսական հիմքերը, կառուցվածքը, նպատակները և խնդիրները, 3) ճիշտ է մեկնաբանում ՀՀ-ում հրդեհային, տեխնիկական անվտանգության և սեյսմիկ պաշտպանության ապահովման կազմակերպական հիմքերը, կառուցվածքը, նպատակները և խնդիրները:
196.	Ուսումնառության արդյունք 7	Ներկայացնել ՀՀ քաղաքացիական պաշտպանության և արտակարգ իրավիճակներում բնակչության

		պաշտպանության ոլորտում գործող միջազգային պայմանագրերը, բնագավառի գործունեությանն առնչվող այլ ոլորտների իրավական ակտերը
197.	Կատարման չափանիշներ	1) ճիշտ է թվարկում ՀՀ քաղաքացիական պաշտպանության և արտակարգ իրավիճակներում բնակչության պաշտպանության ոլորտում գործող միջազգային պայմանագրերը, 2) ճիշտ է մեկնաբանում ՀՀ քաղաքացիական պաշտպանության և արտակարգ իրավիճակներում բնակչության պաշտպանության ոլորտում գործող գործունեությանն առնչվող այլ ոլորտների իրավական ակտերը:
ՄՈԴՈՒԼԻ ԱՆՎԱՆՈՒՄԸ «ԱՆՁՆԱԿԱԶՄԻ ԿԱՌԱՎԱՐՈՒՄ»		
198.	Մոդուլի դասիչը	ԿԱԻ-5-20-014
199.	Մոդուլի նպատակը	Մոդուլի նպատակն է ուսանողի մոտ ձևավորել աշխատատեղերի սահմանման և համլրման գործընթացների վերաբերյալ պատկերացումները, հմտացնել աշխատանքային պլանավորման և աշխատակազմի աշխատանքների, խմբային աշխատանքների կազմակերպման և համակարգման ունակությունները, բարձրացնել աշխատակազմի աշխատանքների վերահսկողության, գնահատման և մասնագիտական կարողությունները:
200.	Մոդուլի տևողությունը	54 ժամ
201.	Մուտքային պահանջները	Այս մոդուլն ուսումնասիրելուց առաջ անհրաժեշտ է ուսումնասիրել ԿԱԻ-5-20-003 «Կառավարման կարողություններ» մոդուլը:
202.	Մոդուլի գնահատման կարգը	Մոդուլի ընդունելի կատարողականը յուրաքանչյուր արդյունքի համար նախատեսված կատարման չափանիշների բավարար մակարդակի ապահովումն է:
203.	Ուսումնառության արդյունք 1	Տիրապետում է աշխատատեղերի պլանավորման, սահմանման և համալրման մեխանիզմներին
204.	Կատարման չափանիշներ	1) ճիշտ է ներկայացնում աշխատատեղերի պլանավորման սկզբունքները՝ հիմք ընդունելով կազմակերպության նպատակները, 2) ճիշտ է ներկայացնում կազմակերպության կառուցվածքը և ենթահամակարգերում հաստիքների սահմանման հիմնական սկզբունքները,

		3) կազմում է համապատասխան աշխատատեղերի պաշտոնի նկարագիրը:
205.	Ուսումնառության արդյունք 2	Կատարել կադրերի ընտրություն, համալրում
206.	Կատարման չափանիշներ	1) ճիշտ է ներկայացնում աշխատատեղի թեկնածուի(ների) որոնման տարբերակները, 2) անցկացնում է հարցազրույց՝ ապահովելով հստակ և նպատակային հարցադրումներ, 3) հիմնավորում է թեկնածուի (ների) ընտրության իր տարբերակը՝ ըստ գիտելիքների և կարողության (պոտենցիալի), 4) կազմակերպում է նորանշանակ կադրի ընդունելությունը, ուղղորդումը և փորձաշրջանը:
207.	Ուսումնառության արդյունք 3	Մշակել աշխատանքային պլան և կատարել ֆունկցիոնալ բաշխում
208.	Կատարման չափանիշներ	1) ճիշտ է ներկայացնում ստորաբաժանման աշխատանքային պլանի նպատակները, կառուցվածքը և այն կազմելու մոտեցումները, 2) կազմում է առաջադրված աշխատանքային պլան՝ համաձայն ընդունված չափանիշների, 3) կատարում է աշխատանքի բաժանում՝ հաշվի առնելով աշխատակցի լիազորություններն ու ունակությունները:
209.	Ուսումնառության արդյունք 4	Իրականացնել ստորաբաժանման աշխատակազմի աշխատանքների համակարգում և վերահսկողություն
210.	Կատարման չափանիշներ	1) ճիշտ է ներկայացնում հրահանգավորման հիմքերը և մեխանիզմները, 2) կատարում է նպատակային հանձնարարում և նախնական վերահսկողություն, 3) կատարում է ընթացիկ և ամփոփիչ վերահսկողություն, 4) ամփոփիչ վերահսկողության արդյունքների վերլուծության հիման վրա գնահատում է աշխատանքի կատարողականը:
211.	Ուսումնառության արդյունք 5	Կազմակերպել խմբային աշխատանքներ
212.	Կատարման չափանիշներ	1) ճիշտ է առանձնացնում խմբերի տեսակները՝ առաջադրված չափանիշով, 2) կարողանում է ապահովել խմբային նպատակների համապատասխանությունը կազմակերպության գործունեության նպատակներին,

		3) իրականացնում է աշխատանքների բաշխումը, 4) նկարագրում է հիմնական գործոնները, որոնք պայմանավորում են խմբի արդյունավետ աշխատանքը, 5) առանձնացնում է անհրաժեշտ ռեսուրսները և բաշխում՝ ըստ հանձնառությունների, 6) կարողանում է վերլուծել կոնկրետ խնդիր կատարելուց ստացված արդյունքները, 7) կարողանում է գնահատել ստացված արդյունքները:
213.	Ուսումնառության արդյունք 6	Կատարել կադրերի կատարելագործման և նորամուծությունների ներդրման միջոցառումներ
214.	Կատարման չափանիշներ	1) ճիշտ է ներկայացնում կադրերի կատարելագործման անհրաժեշտությունը և ազդեցությունը կազմակերպության առաջնղման վրա, 2) ճիշտ է ներկայացնում կադրերի կատարելագործման եղանակները, խնդիրները, 3) մշակում է վերապատրաստման ծրագիր՝ առաջադրված խնդրի հաղթահարման նպատակով, 4) մշակում է աշխատակազմի արդյունավետ աշխատանքի նորարարական առաջարկ:
ՄՈԴՈՒԼԻ ԱՆՎԱՆՈՒՄԸ «ՓՐԿԱՐԱՐԱԿԱՆ ԱՇԽԱՏԱՆՔՆԵՐԻ ԿԱՌԱՎԱՐՈՒՄ ԵՎ ԿԱԶՄԱԿԵՐՊՈՒՄ»		
215.	Մոդուլի դասիչը	ԿԱԻ-5-20-015
216.	Մոդուլի նպատակը	Մոդուլի նպատակն է զարգացնել ուսանողի ընդհանուր գիտելիքներ փրկարարական գործի, որոնողափրկարարական, վթարափրկարարական աշխատանքների էության, նպատակների և խնդիրների, փրկարարական աշխատանքներին մասնակցող ուժերի և միջոցների ներգրավման կարգի, փրկարարական աշխատանքների կառավարման ու կազմակերպման ձևերի, փրկարարական աշխատանքների ապահովման, հետախուզության ու նյութատեխնիկական ապահովության կազմակերպման, ինչպես նաև փրկարարական սարքերի, սարքավորումների ու գործիքների վերաբերյալ:
217.	Մոդուլի տևողությունը	72 ժամ
218.	Մուտքային պահանջները	Այս մոդուլն ուսումնասիրելուց առաջ անհրաժեշտ է ուսումնասիրել ԿԱԻ-5-20-003 «Կառավարման կարողություններ» և ԿԱԻ-5-20-013 «Արտակարգ իրավիճակների և քաղաքացիական պաշտպանության

		ուղորտները կարգավորող օրենսդրություն» մոդուլները:
219.	Մոդուլի գնահատման կարգը	Մոդուլի ընդունելի կատարողականը յուրաքանչյուր արդյունքի համար նախատեսված կատարման չափանիշների բավարար մակարդակի ապահովումն է:
220.	Ուսումնառության արդյունք 1	Ներկայացնել փրկարարական գործի էությունը, նպատակները և խնդիրները
221.	Կատարման չափանիշներ	1) ճիշտ է բացատրում փրկարարական գործի էությունը, նպատակները և խնդիրները, 2) ճիշտ է ներկայացնում փրկարարական գործի առաջահերթությունները, 3) ճիշտ է մեկնաբանում փրկարարական գործի անհրաժեշտությունը:
222.	Ուսումնառության արդյունք 2	Առանձնացնել փրկարարական աշխատանքներին մասնակցող ուժերի և միջոցների ներգրավման կարգն ու փրկարարների կենսաապահովման կազմակերպումը
223.	Կատարման չափանիշներ	1) ճիշտ է ներկայացնում փրկարարական աշխատանքներին մասնակցող ուժերի ներգրավման կարգը, 2) ճիշտ է ներկայացնում փրկարարական աշխատանքներին կիրառվող միջոցների ներգրավման կարգը, 3) ճիշտ է մեկնաբանում փրկարարների կենսաապահովման կազմակերպման գործընթացը:
224.	Ուսումնառության արդյունք 3	Ներկայացնել փրկարարական աշխատանքներին ներկայացվող պահանջները, աշխատանքների կազմակերպման գործընթացը
225.	Կատարման չափանիշներ	1) ճիշտ է մեկնաբանում փրկարարական աշխատանքներին ներկայացվող պահանջները, 2) ճիշտ է բացատրում փրկարարական աշխատանքների կազմակերպման գործընթացը քիմիական վտանգավոր օբյեկտներում, 3) ճիշտ է նկարագրում փրկարարական աշխատանքների կազմակերպման գործընթացը փլատակներում, 4) ճիշտ է բացատրում փրկարարական աշխատանքների կազմակերպման գործընթացը ջրածածկված գոտում, 5) ճիշտ է բացատրում փրկարարական աշխատանքների կազմակերպման գործընթացը ձնափլվածք-

		ներում, 6) ճիշտ է նկարագրում փրկարարական աշխատանքների կազմակերպման գործընթացը տրանսպորտային վթարների դեպքում և այլն:
226.	Ուսումնառության արդյունք 4	Վերլուծել փրկարարական աշխատանքների կազմակերպման ձևերը, կառավարման առանձնահատկությունները և փրկարարական ուժերի տեղափոխումն ու աղետի գոտում տեղաբաշխումը
227.	Կատարման չափանիշներ	1) ճիշտ է մեկնաբանում փրկարարական աշխատանքների կազմակերպման ձևերը, 2) ճիշտ է թվարկում փրկարարական աշխատանքների կառավարման առանձնահատկությունները, 3) ճիշտ է նկարագրում փրկարարական աշխատանքների կազմակերպման և կառավարման տարբերությունները, 4) ճիշտ է բացատրում փրկարարական ուժերի տեղափոխման անհրաժեշտությունը, 5) ճիշտ է ներկայացնում փրկարարական ուժերի տեղաբաշխման առանձնահատկությունն աղետի գոտում:
228.	Ուսումնառության արդյունք 5	Ներկայացնել հետախուզության կազմակերպման գործընթացը և նյութատեխնիկական ապահովության կազմակերպումը
229.	Կատարման չափանիշներ	1) ճիշտ է ներկայացնում հետախուզության կազմակերպման գործընթացի անհրաժեշտությունը, 2) ճիշտ է մեկնաբանում նյութատեխնիկական ապահովության կազմակերպումը:
230.	Ուսումնառության արդյունք 6	Ներկայացնել փրկարարական աշխատանքների անվտանգության ապահովումը
231.	Կատարման չափանիշներ	1) ճիշտ է ներկայացնում փրկարարական աշխատանքների անվտանգության ապահովման առանձնահատկությունները, 2) ճիշտ է մեկնաբանում փրկարարական աշխատանքների անվտանգության ապահովման անհրաժեշտությունը:

ՄՈԴՈՒԼԻ ԱՆՎԱՆՈՒՄԸ «ՏԱՐՀԱՆՄԱՆ ԿԱԶՄԱԿԵՐՊՈՒՄ»

232.	Մոդուլի դասիչը	ԿԱԻ-5-20-016
233.	Մոդուլի նպատակը	Մոդուլի նպատակն է զարգացնել ուսանողի գիտելիքները բնակչության պաշտպանության հիմնական հասկացությունների, բնակչության պաշտպանության ձևերի, տարիանման պլանի մշակման առանձնահատկությունների մասին և կարողությունները մարդկային մեծ կուտակումներով օբյեկտներում տարիանման կազմակերպման, ինչպես նաև տարիանման միջոցառումների նյութատեխնիկական, տրանսպորտային և բժշկական ապահովման վերաբերյալ:
234.	Մոդուլի տևողությունը	54 ժամ
235.	Մուտքային պահանջները	Այս մոդուլն ուսումնասիրելուց առաջ անհրաժեշտ է ուսումնասիրել ԿԱԻ-5-20-015 «Փրկարարական աշխատանքների կառավարում և կազմակերպում» մոդուլը:
236.	Մոդուլի գնահատման կարգը	Մոդուլի ընդունելի կատարողականը յուրաքանչյուր արդյունքի համար նախատեսված կատարման չափանիշների բավարար մակարդակի ապահովումն է:
237.	Ուսումնառության արդյունք 1	Ներկայացնել բնակչության պաշտպանության հիմնական հասկացությունները, բնակչության պաշտպանության հիմնական ձևերը և տարիանման ձևերն ու սկզբունքները
238.	Կատարման չափանիշներ	1) ճիշտ է մեկնաբանում բնակչության պաշտպանության հիմնական հասկացությունները, 2) ճիշտ է սահմանում բնակչության պաշտպանության նպատակը, 3) հիմնավորում է բնակչության պաշտպանության կարևորությունը, 4) ճիշտ է ներկայացնում բնակչության պաշտպանության հիմնական ձևերը, 5) ճիշտ է մեկնաբանում տարիանման ձևերը, 6) հիմնավորում է տարիանման սկզբունքները:
239.	Ուսումնառության արդյունք 2	Առանձնացնել տարիանման միջոցառումների պլանավորման, կազմակերպման և իրականացման գործընթացները, տարիանման պլանը, մշակման փուլերն ու առանձնահատկությունները
240.	Կատարման չափանիշներ	1) ճիշտ է ընկալում տարիանման միջոցառումների պլանավորման գործընթացը, 2) ճիշտ է մեկնաբանում տարիանման միջոցառումների կազմակերպման գործընթացը, 3) ճիշտ է մեկնաբանում տարիանման միջոցառումների իրականացման գործընթացը,

		4) ճիշտ է նկարագրում տարիանման պլանի մշակման քայլերի հաջորդականությունը, 5) ճիշտ է մեկնաբանում մշակման փուլերը, 6) ճիշտ է ձևավորում պահանջվող փաստաթղթերը, 7) ամբողջական և հիմնավոր է տարիանման միջոցառումների կազմակերպմանն առնչվող փաստաթղթերի ձևավորումը:
241.	Ուսումնառության արդյունք 3	Ներկայացնել տարիանման միջոցառումների կազմակերպման գործընթացը ռազմական գործողությունների և հակառակորդի հարձակման, բնական ու տեխնածին բնույթի արտակարգ իրավիճակների վտանգի կամ առաջացման ժամանակ
242.	Կատարման չափանիշներ	1) ճիշտ է սահմանում «ռազմական գործողություն» և «հակառակորդի հարձակում» հասկացությունները, 2) ճիշտ է սահմանում «բնական» ու «տեխնածին բնույթի» արտակարգ իրավիճակները, 3) ճիշտ է մեկնաբանում տարիանման միջոցառումների կազմակերպման գործընթացը ռազմական գործողությունների ժամանակ, 4) ճիշտ է մեկնաբանում տարիանման միջոցառումների կազմակերպման գործընթացը հակառակորդի հարձակման ժամանակ, 5) ճիշտ է մեկնաբանում տարիանման միջոցառումների կազմակերպման գործընթացը բնական աղետներով պայմանավորված արտակարգ իրավիճակների սպառնալիքի կամ առաջացման ժամանակ, 6) ճիշտ է մեկնաբանում տարիանման միջոցառումների կազմակերպման գործընթացը տեխնածին աղետներով պայմանավորված արտակարգ իրավիճակների սպառնալիքի կամ առաջացման ժամանակ:
243.	Ուսումնառության արդյունք 4	Կատարել տարիանման միջոցառումների հաշվարկ, ներկայացնել հիմնական պարամետրերը և տարիանման պլանը
244.	Կատարման չափանիշներ	1) ճիշտ է առանձնացնում տարիանման միջոցառումները հիմնավորող փաստաթղթերը, 2) ճիշտ է ներկայացնում տարիանման կատարման օրենսդրության հոդվածները,

		3) ճիշտ է ձևակերպում տարիանման միջոցառումների քայլերը, 4) ճիշտ է մեկնաբանում տարիանման միջոցառումների կատարման տրամաբանությունը, 5) ճիշտ է բացատրում հաշվարկի համար անհրաժեշտ պարամետրերը, 6) ճիշտ է մեկնաբանում տարիանման պլանի կազմման առանձնահատկությունները:
245.	Ուսումնառության արդյունք 5	Բնութագրել մարդկային մեծ կուտակումներով օբյեկտներում տարիանման կազմակերպումը և տարիանման միջոցառումների նյութատեխնիկական, տրանսպորտային ու բժշկական ապահովումը
246.	Կատարման չափանիշներ	1) ճիշտ է բնութագրում մարդկային մեծ կուտակումներով օբյեկտները, 2) ճիշտ է հիմնավորում մարդկային մեծ կուտակումներով օբյեկտներում տարիանման կազմակերպման ապահովման անհրաժեշտությունը, 3) ճիշտ է հիմնավորում տարիանման միջոցառումների նյութատեխնիկական ապահովման անհրաժեշտությունը, 4) ճիշտ է հիմնավորում տարիանման միջոցառումների տրանսպորտային ապահովման անհրաժեշտությունը, 5) ճիշտ է նկարագրում տարիանման միջոցառումների բժշկական ապահովման անհրաժեշտությունը, 6) ճիշտ է ձևակերպում տարիանման միջոցառումների համար անհրաժեշտ նյութատեխնիկական, տրանսպորտային ու բժշկական ապահովման համապատասխան փաստաթղթերը, 7) ճիշտ է տարիանման միջոցառումների համար անհրաժեշտ նյութատեխնիկական, տրանսպորտային ու բժշկական ապահովման ռեսուրսների օգտագործման արդյունավետության ցուցանիշների հաշվարկը և արդյունքների գնահատումը, 8) հիմնավոր է ներկայացնում ռեսուրսների օգտագործման վերաբերյալ պարզ վերլուծական գործողությունները և ըստ արդյունքների եզրահանգումները:
ՄՈՂՈՒԼԻ ԱՆՎԱՆՈՒՄԸ «ԱՂԵՏՆԵՐԻ ԲԺՇԿՈՒԹՅԱՆ ԿԱԶՄԱԿԵՐՊՈՒՄ»		
247.	Մոդուլի դասիչը	ԿԱԻ-5-20-017
248.	Մոդուլի նպատակը	Այս մոդուլի նպատակն է ձևավորել ուսանողների մոտ տեսական գիտելիքներ և գործնական

		հմտություններ՝ ռազմական և արտակարգ իրավիճակներում բնակչության բժշկական պաշտպանության և բժշկական տարհանման աշխատանքները ճիշտ կազմակերպելու և օգնություն ցուցաբերելու համար:
249.	Մոդուլի տևողությունը	54 ժամ
250.	Մուտքային պահանջները	Այս մոդուլն ուսումնասիրելուց առաջ անհրաժեշտ է ուսումնասիրել ԱՀ-ԱԱՕ-5-20-001 «Անվտանգություն և առաջին օգնություն», ԿԱԻ-5-20-016 «Տարհանման կազմակերպում» մոդուլները:
251.	Մոդուլի գնահատման կարգը	Մոդուլի ընդունելի կատարողականը յուրաքանչյուր արդյունքի համար նախատեսված կատարման չափանիշների բավարար մակարդակի ապահովումն է:
252.	Ուսումնառության արդյունք 1	Ներկայացնել աղետների բժշկության ծառայության կազմակերպումը
253.	Կատարման չափանիշներ	1) ճիշտ է ներկայացնում ռազմական և արտակարգ իրավիճակներում մարդու առողջության վրա ազդող վնասակար գործոնները, 2) ճիշտ է ներկայացնում ռազմական և արտակարգ իրավիճակներում բուժտարհանման ժամանակակից համակարգը, 3) ճիշտ է ներկայացնում ռազմական և արտակարգ իրավիճակներում սանիտարա-առողջաբանական և հակահամաճարակային միջոցառումները, 4) ճիշտ է ներկայացնում աղետի օջախում տուժածների որոնման, տուժածին մոտենալու, առաջնային զննության և տեղափոխման տարբեր մեթոդները, 5) ճիշտ է ներկայացնում և կազմակերպում բուժտեսակավորումը՝ ռազմական և արտակարգ իրավիճակներում, 6) ճիշտ մեթոդներով է հաշվարկում տուժածներին բժշկական օգնություն ցուցաբերելու համար անհրաժեշտ ուժերի և միջոցների կարիքը, 7) ճիշտ է ներկայացնում ռազմական և արտակարգ իրավիճակների վերացման աշխատանքներում ընդգրկված բժշկական ուժերի փոխգործողությունների կառավարումն ու կազմակերպումը:
254.	Ուսումնառության արդյունք 2	Ներկայացնել բուժառայության գործողությունները ճառագայթման օջախում

255.	Կատարման չափանիշներ	1) ներկայացնում է ԱԷԿ-ի վթարների տեսակները, 2) ճիշտ է սահմանում ճառագայթաակտիվ նյութերը, 3) ճիշտ է ներկայացնում ճառագայթային ախտահարումները, կազմակերպում առաջին օգնության միջոցառումները, 4) ճիշտ է ներկայացնում բնակչության գործողությունները ճառագայթային վարակման վտանգի դեպքում, 5) ճիշտ է ներկայացնում ճառագայթային բաժնեչափական հսկման սարքերի աշխատանքի սկզբունքները, նրանց շահագործման կարգը, կատարում յոդային կանխարգելում և ապակտիվացման միջոցառումներ, 6) ճիշտ է ներկայացնում արտակարգ իրավիճակների հնարավոր բժշկա-սանիտարական հետևանքների կանխատեսումը:
256.	Ուսումնառության արդյունք 3	Ներկայացնել բուժճառագայթային գործողությունները քիմիական վարակման օջախում
257.	Կատարման չափանիշներ	1) ճիշտ է ներկայացնում քիմիապես վտանգավոր օբյեկտ, քիմիական վթար, ուժեղ ներգործության թունավոր նյութեր (ՈՒՆԹՆ) հասկացությունները, 2) ճիշտ է ներկայացնում ՈւՆԹՆ-ների հատկությունները, դասակարգումը, թունավորման կլինիկական պատկերը և կատարում առաջին օգնություն նախահոսպիտալային փուլում, 3) ճիշտ է ներկայացնում մարտական թունավոր նյութերը և թունավորման ժամանակ կատարում անհրաժեշտ օգնություն նախահոսպիտալային փուլում, 4) ճիշտ է ներկայացնում բնակչության գործողությունները քիմիական վարակման օջախում, 5) ճիշտ է ներկայացնում թունավոր նյութերից տուժածներին մինչև մասնագիտական բժշկական օգնություն ցուցաբերելու կանոնները:
258.	Ուսումնառության արդյունք 4	Ներկայացնել բնական և սոցիալական աղետների ժամանակ բնակչությանը տրվող առաջին օգնության աշխատանքները
259.	Կատարման չափանիշներ	1) ճիշտ է ներկայացնում երկրաշարժի օջախի բժշկատակտիկական բնութագիրը, առաջին օգնություն ցուցաբերումը երկարատև ճնշման համախտանիշի դեպքում,

		2) ճիշտ է նկարագրում ջրհեղեղի օջախի բժշկատակտիկական բնութագիրը և առաջին օգնություն ցուցաբերումը ջրահեղձման դեպքում, 3) ճիշտ է ներկայացնում առաջին օգնությունը կայծակնահարության և էլեկտրահարության դեպքում, 4) ճիշտ է ներկայացնում կենցաղային վտանգները և առաջին օգնությունը ալկոհոլային կոմայի, տարբեր թունավորումների դեպքում, 5) ճիշտ է ներկայացնում անձի վարքագիծը և գործողությունները ահաբեկչության դեպքում:
--	--	---

Միջին մասնագիտական կրթության 1032.02.5 «Կառավարում արտակարգ իրավիճակներում»**մասնագիտության 1032.02.01.5 «Մասնագետ՝ արտակարգ իրավիճակների կառավարման»****որակավորման օրինակելի ուսումնական պլան**

N	Առարկայախմբեր, առարկաներ և մոդուլներ	Շաբաթների թիվը	Ուսանողի առավելագույն բեռնվածությունը, ժամ	Պարտադիր լսարանային պարապմունքներ, ժամ	Ուսուցման երաշխավորվող տարին
	ԸՆԴՀԱՆՈՒՐ ՀՈՒՄԱՆԻՏԱՐ, ՍՈՑԻԱԼ - ՏՆՏԵՍԱԳԻՏԱԿԱՆ ԵՎ ԸՆԴՀԱՆՈՒՐ ԲՆԱԳԻՏԱԿԱՆ				
1.	Հայոց լեզվի և խոսքի մշակույթի հիմունքներ		108	72	1
2.	Տնտեսագիտության հիմունքներ		81	54	1
3.	Քաղաքագիտության և սոցիոլոգիայի հիմունքներ		81	54	2
4.	Իրավունքի հիմունքներ		54	36	2
5.	Պատմություն		81	54	1
6.	Ռուսաց լեզու		108	72	1
7.	Օտար լեզու		108	72	2
8.	Ֆիզկուլտուրա		162	108	1,2
9.	Լանդշաֆտագիտության և էկոլոգիայի հիմունքներ		54	36	1
10.	Քաղաքացիական պաշտպանության և արտակարգ իրավիճակների հիմնահարցեր		42	28	1
	ԸՆԴԱՄԵՆԸ		879	586	
	ԱՌԱՆՑՔԱՅԻՆ ՀՄՏՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐ				
1.	Հաղորդակցություն		54	36	2
2.	Անվտանգություն և առաջին օգնություն		54	36	1
3.	Աշխատանքային գործունեության ընդհանուր հմտություններ		54	36	2
4.	Համակարգչային օպերատորություն		54	36	1
5.	Ձեռներեցություն		108	72	2
	ԸՆԴԱՄԵՆԸ		324	216	
	ԸՆԴՀԱՆՈՒՐ ՄԱՍՆԱԳԻՏԱԿԱՆ				
1.	Տեղագրություն և կողմնորոշում		81	54	1
2.	Անվտանգություն արտակարգ իրավիճակներում		81	54	1
3.	Կառավարման կարողություններ		108	72	1
4.	Հանրային կառավարում		54	36	1
5.	Հոգեբանություն		108	72	1
6.	Կոնֆլիկտների և սթրեսի կառավարում		81	54	1
7.	Հասարակայնության հետ կապերի կազմակերպում		54	36	1
8.	Գործավարություն և փաստաթղթաշրջանառություն		54	36	1
9.	Տվյալների մշակման վիճակագրական մեթոդներ		81	54	1
	ԸՆԴԱՄԵՆԸ		702	468	
	ՀԱՏՈՒԿ ՄԱՍՆԱԳԻՏԱԿԱՆ				
1.	Քաղաքացիական պաշտպանություն		108	72	2

2.	Կառավարում արտակարգ իրավիճակներում		108	72	2
3.	Անհատական պաշտպանության ապահովում		54	36	2
4.	Արտակարգ իրավիճակների և քաղաքացիական պաշտպանության ոլորտները կարգավորող օրենսդրություն		108	72	2
5.	Անձնակազմի կառավարում		81	54	2
6.	Փրկարարական աշխատանքների կառավարում և կազմակերպում		108	72	2
7.	Տարհանման կազմակերպում		81	54	2
8.	Աղետների բժշկության կազմակերպում		81	54	2
	ԸՆԴԱՄԵՆԸ		729	486	
	ԸՆՏՐՈՎԻ		108	72	2
	ՊԱՀՈՒՍՏԱՅԻՆ ԺԱՄԵՐ		174	116	1,2
	ԸՆԴԱՄԵՆԸ	54	2916	1944	
	ԽՈՐՀՐԴԱՏՎՈՒԹՅՈՒՆ				
	ՊՐԱԿՏԻԿԱ	20			
	ՄԻՋԱՆԿՅԱԼ ԱՏԵՍՏԱՎՈՐՈՒՄ	4			
	ՊԵՏԱԿԱՆ ԱՄՓՈՓԻՉ ԱՏԵՍՏԱՎՈՐՈՒՄ	2			
	ԸՆԴԱՄԵՆԸ	80			